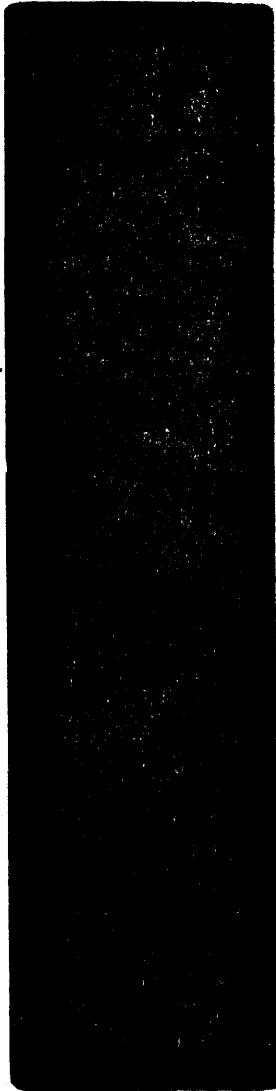

ÜLIÕPILASLEHT

9

A.-s. OSKAR KILGAS

TRIKOO-, PITSI- JA SUKAVABRIK

TALLINN, VOLTA 3.

Soovitame kõrges headuses siidi-, kleidi-, pesu-, voodri- ja ülikonnariideid, nagu:

Flamengo Gre,
Crêpe-de-Chine,
Boston-Cheviot,
Tweed,
Cabardine

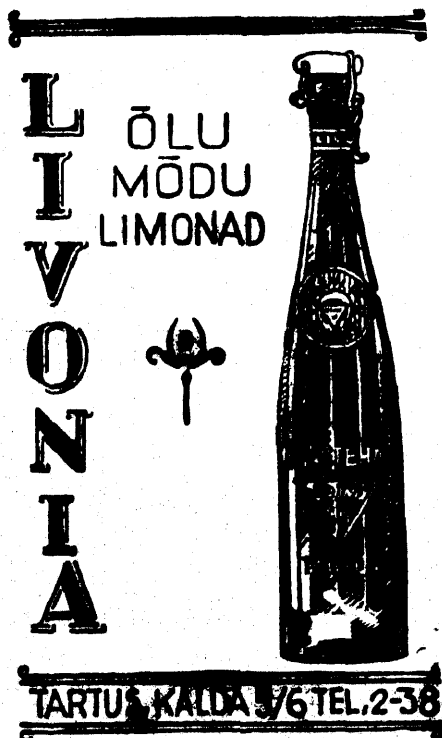
Charmeline,
Crêpe satin
Rips,
Poppeline,
Veloutine jne., jne.

Erilises headuses soovitame:

Sukki,
Sokke,
Trikood,
Trikoopesu,

Paelu,
Pitse,
Milanaise jne., jne.

Eriti juhime lugupeetud ostjaskonna tähelepanu meie COTTON-SUKKADELE, mis on esimesed Eestis valmistatud, kuna seniseid ainult väljamaalt sisse toodi. COTTON-SUKAD on jalavormi järele koetud ja kohandatud: pesu ei veni! Kaubad varustatud vabrikumärgiga ja saadaval paremates kauplustes üle maa!

Iga tudeng nõuab ainult

EESTI ÕLUT

Valmistatud

kodumaa odra linnastest.

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

Rahvuslus kui kultuurmisjon.

„Isamaa-tunne on kogu tsivilisatsiooni põhijõude.“

Lucien Romier,
„Nation et Civilisation.“

Maurice Barrès väidab kusa-gil¹⁾, et rahvuslus on teatava de-terminismi omaksvõtt. Aga rah-vuslus on õigusepärast enam kui paljas paratamatuse aktsep-teerimine. Rahvusluse juures on oluline just anduv tahtlikkus ja vankumatu teadlikkus oma ene-seväärtuse suhtes. Rahvus ise on kultuurmisjon, ning rahvus-lus on tahe seda teostada.

Lucien Romier'l on õigus öel-da, et midagi ei kattu niivõrt tsi-ivilisatsiooni (ja kultuuri) üldise mõistega, kui loomulik isamaa-armastus. Ei saa ju olla inim-likku edu eriliste kultuuriülesan-neteta, ega teostu nad, ilma et iga üksikisik neile teadlikult ja tahtlikult anduks.

Tõepoolest näitab ajalugu, et kultuurpinge ja rahvuslik enda-ning eneseteadvus on käinud käsikäes. See ei ole avaldunud ükski järeluhkuses oma saavu-

fiste üle, vaid paljuürgsemalt ning loovamalt teadvuses oma eri-sugususest, oma misjonist ning ülesandest. Helleenid ja Iisrael, Keskriik ja Itaalia — seotus ko-duga ning iseendaga on ol-nud igalpool niivõrt põhjanev, et vastakus võõraga sai parata-matuks. Aga see vastakus ei ole olnud tühine ning asjata. Ta on saanud loovteguriks; mõis-tes «barbaar» ja «võõras kurat», juutide pöördumine oluvõõra vastu — need on olnud posi-tiivseteks väärtusteks nende rah-vuste sisemises kasvamises, pa-ratamatud ning tarvilikud nende eneseteostumisel.

Seepärast ei saa rahvusluse näilikut negatiivseidki avaldu-misvorme hinnata miskist esteeti-lisest vaatenurgast. Naeruväärne on haletsevi südami vastolude pä-rast mõista hukka tervet ülevahu-tavat rahvuslikku keevust. Kus valgust — seal varju, aga varju pärast ei saa eitada valgust. Seepärast tohib ka rahvusluse eitavaid, vastolusid tekitavaid ja hävitavaid külgi hinnata ainult nende rahvuste kultuuri enda piirides.

Kui tõstetakse küsimus, mis on natsionalismis püha ja mis kardetav, — siis šokeerub küll küll esteeditsev silm ja humaanne süda iga radikaalsema avaldise juures. Aga kui juletakse vas-tata üldväärtuste seisukohalt, siis leitakse kardetavus mitte liiga suures rahvustundes, vaid tun-takse hädaohtu liiga nõrgas rah-vuslikus pinges. Kuna tõsine rahvuslus ikka on olnud loov tegur, katkestab vedel internat-sionalism ning kosmopolitism igasuguse arengu. Kui keegi mõt-leb nagu 18. sajandi Veneetsia patriits, et «peen inimene leiab igalpool kodumaa» — siis on tema kodumaa lõpp tõepoolest ligi jõudnud!

* * *

„Rahvus on kaua edenenud purustatud inimsuse kulul“
Rabindranath Tagore,
„Nationalism“.

Ilutsevate hingede poolt te-hakse tihti rahvuslusele ettehei-teks tema arvatav vastolu üld-inimsusega. Kuna seda oleks õige raske tõestada tõikudega, Cogniardidest saadik valitakse

1) Maurice Barrès „Scènes et Doct-rines du Nationalisme“ I p. 8.

pilke või sapi märgilauaks õõnes karrikatuur «šovinism».

Šovinism saab tekkida ainult žestikuleerival lõunamaal, kõik see naeruväärsus, mida tahetakse šovinismiga tabada, on meie laiuskraadil olematu. Küll aga on kindlasti meilgi sama intensiivset patriotismi kui kolmehüviltise kokardi kangelasel. Aga see on midagi hoopis teist, sügavat, võib-olla süngemat.

Meil ei saa olla liiga palju rahvuslust.

Mitte ainult sellepärast, et meie iseloom ise meid seob, et eestlase juures tundeline liialdus on peaaegu võimatu.

Sellepärast, et noor ja väike kultuurüksus üldse ei saa olla küllalt tihe ja endassekiindunud, igatahes mitte küllalt võrreldes väliste hädaohtudega.

Natsionalismi hädaoht võib peituda ainult liiga suures kvantiteedis, mis tekitab niisuguse toore jõu, et ahvatleb hulgaliselt vähemaid kultuurüksuseid hävitada. Meil ei ole seda karta: meie rahvuslus püüab iseendas teostuda, ja seda ei saa teha iialgi liiga põhjalikult, liiategi, kui oleme alalise sisemise ja välise hädaohu ähvardatud.

Ses mõttes meie rahvuslus on loovtegur, mis ei saa olla liiga radikaalne ega liiga intensiivselt mõjuv. Meie rahvuslus on kultuuriline eneseteostumine, püüd olla inimene oma viisil ja taotella omapärasuses üldinimlikke väärtusi. Ses mõttes meie rahvuslus on osa ülesehitavast inimsusest, mille kohta ülekohus tarvitada õrna poeedi kahjutunnet inimkonna käristatusest. Mitte eraldumine eraldumise pärast ei ole meie deviis, vaid eraldumine iseseisvaks loominguks. Ja kui me

peame endid asetama teistega vastollu, siis mitte spordiks või teiste rõhumiseks, vaid hädajadusest ja enese säilitamise tungist.

Kui saab olla põhiliselt negatiivset hurraapatriotismi, siis mitte rahvuse-, vaid riigivaimustuses. Sest riik ei pruugi veel olla kultuurväärus, ja see pärast ei pühitse tema oma nimel tehtud tegusid.

Meil aga on ka riik kultuurväärus — sest ta on rahvusriik. Ja kui teostada tema ülesanne ja teda tõeliselt muuta rahvusliku mõtte teostuseks, siis on muutunud eestlus võimalusest realiseerunud väärtuseks.

* * *

„Meie kõik ei saa teenida isamaad ühte viisi.“

Goethe.

Meie ei saa olla küllalt radikaalsed rahvused, et teotseda eestluse eduks. Aga meie ei saa teotseda kõik ühte viisi.

Meie riigi liberaalne põhikonstruktsioon nõuab ametlikku erapooletust — ka rahvusküsimuses. Kuni see põhimõte pole muudetud, peab jätkuma praegune suund. Ja ta jätkub — pole kahtlust. Sest Eesti Vabariik on niivõrt riigistatud, et eraalgatusele on jäänud üle ainult parteide kaudu organiseerumine selle riigivõimu teostamise oma kätte saamiseks.

Meil ei ole enam seltskonda. See, mis oli eesti seltskond enne Iseseisvust, on saanud riigitegelaste pereks.

Meil ei ole ka veel seltskonda. Aga meil on noorus!

Meie noorsoo ülesandeks on üritada rahvuslik eneseteostamine meie riigis, milleks oma

põhilaadi tõttu meie riik ise ei ole võimeline. Just üliõpilasnoorsoole langeb eesvõitleja osa selles rahvuslikus ürituses.

Üliõpilaskond on vastutusrõõmsalt endale võtnud eestluse ülesande. Ei kahtle, et võitlustes meie üliõpilased annavad oma parima ja vääriliselt täidavad oma kohustuse. Aga üliõpilaskond peab meeles pidama, et mitte ainult võitluse kaudu ei teostu meie rahvuslikud pingutused — eestlusele tema oma riigis kodu luua.

Rahvuslik eneseteostumine peab algama radikaalsete abinõudega, isegi välises võitlustes võib ta avalduda. Aga kindlasti peab ta arenema pikapeale pidevaks, püsivaks, positiivseks tööks, mis avalduks igas üksikus rahvuslases ja tema elus.

Rahvuslik liikumine on esmalt selleks üritatud, et avardada pinda omakultuuri tekkimisele; selleks, et puhastada tōketest ja häiretest meie kodumaad.

See avardumine peab enesega ka s ü v e n e m i s e kaasa tooma. Sest ainult selles viimases on peidul tõsised jäädavad väärtused, kuna ekstensiivsus on hinnatav ainult selle tekkimiseks vajalikuna eeldusena.

Kui igas üksikus kaasvõitlejas jäädvustub leegiks ainuski säde, mis sünnib hulkliikumistel esimese astme teostamiseks, siis pole vaja kartust ka teise astme pärast. Sest kui eestlane teeb argitööd see tuluke rinnus, siis teeb ta kõike seda rahvuslaseks, ja mis tähtsam — rahvusluse tähe all.

Iga üksiku tööd siduda ühiste kultuurmõistetega ja kultuursihtidega — see aga ongi rahvusluse eesmärk!

Ilmar Tõnisson.

Veikko Hurskainen.

In memoriam.

Äsja alanud semester tõi teiselt poolt lahte kurva teate: Helsingi üliõpilaskond on pidanud andma surmale ühe oma tegusama ja lootusrikkama liikme, üliõpilaskonna juhatuse abiesimehe Veikko Hurskaineni.

Astunud ülikooli 1922. a., oli kadunu oma laialdase ja aateküllase tegevusega võitnud Soome üliõpilasperes palju sõpru. Veikko Hurskaineni leinavad peale üliõpilaskonna juhatuse veel Karjala Osakond, Akadeemiline Karjala Selts ja „Üliõpilaskunnan Laulajat“, kui oma liiget ja sõpra, leinab Helsingi üliõpilaskond kaasvõitlejat, kes sügavalt tundis kaasa igale üliõpilaskonna ja rahva eluavaldule.

Veikko Hurskainen ei ole tundmatu meilegi: kui kõneleme hõimutööst ja kokkupuuteist soome üliõpilastega, siis Veikko Hurskaineni isik oli üks neid, kellest mälestus kõidab kõiki, kes temaga

kokku puutusid. Temas olis üdamlikku seltsilist ja innukat hõimusõpra, oli sügavat ja sooja isamaalast. Oli üks neid väheseid soomlasi, kes kõneles hästi eesti keelt ja tundis Eesti olusid, olles

ise mitmel puhul külastanud Eestit. Oli üks neid, kes elava huviga jälgis igat ettevõtet ja avaldust eesti üliõpilaskonnas. Kui 1929. a. sõlmiti sõprusleping korp! Vironia ja Karjala Osakonna vahel, oli Veikko Hurskainen üks selle sõpruse aatekandjaid ja loojaid, oli ka lepingule allakirjutaja.

Alles nii noored meie hõimused ja juba peame katma mulgaga neid, kes on loojad ja edasikandjad.

Ühineme kurbuses Soome üliõpilaskonna leinaga, ühineme Veikko Hurskaineni sõpradega järelhüüdes:

Veikko Hurskainen, olid erk, südamluk karjalane, rõõmus, avameelne seltsiline. Olid elutahteline, lootusrikas, teadlik oma eesmärgist ja sellele nii lähedal, kui tuli sinu lahkumine. Üllatavalt vara.

Sinust mälestus on kaunis.

Erika Veidenbaum.

Mõningaid soove.

Käesoleva semestri algusel oli vist küll terve üliõpilaskond teadlik neis raskusis, mis tulevad võita nii üksikül üliõpilasel, kui ka terve üliõpilaskonnal. Kõigepealt majanduslik surutis. Üliõpilane ei saa enda tuleviku peale veksli välja anda, sest tema ise ja ka teised ei usu selle väljalunastamist. Jääb üle kaks võimalust: kas õppida vanemate või sugulaste toetusel ja leivakotil, või ise teenida ja õppida. Viimane on juba kaunis küsitav, sest ülikoolitöö nõuab Tartus olekut ja Tartus vähemaid teenistukohti, mille varal end elatada ja edasi õppida saaks, pole enam leida. Kui mingisugust teenistust leida on, siis esijärjekorras küll ainult vanematel üliõpilastel. Tähendab — jääb üle ainult vanemate ja sugulaste otsekohene koolitamine. Juba ette võib öelda, et see seotud on suurte jõupingutustega. Võtame põllumehe lapse, kes käib

ülikoolis. Vanematel on tarvis iga kuu välja panna puhast raha 70—80 krooni, et poeg või tütar saaks ilma takistamata õppida. Et õppimist võimaldada, tuleks iga kuu müüa 100 naela võid, või 30 puuda rukist. Ühesõnaga terve keskmise talu sissetulek tuleb anda selleks, et laps saaks käia ülikoolis.

Juba ainult sellele küljele tähelepanu pöörates on selge igale üliõpilasele, kes vanemate abiga tuleb omandama kõrgemat haridust, et töö juurde tuleb asuda maksimaalse südidusega. Öieti ei tohi kaduma minna ühtki semestrit. Viimastel semestritel oligi märgata „teaduslikku ruttu“, nii et mitmed õppejõud juba hakkasid kahtlema, kas see rutt kaasa ei too negatiivseid külgi, esijoo-nes vahest pealiskaudsust. Kuid siin seisabki üks ülikooli ülesannetest: luua ümberkorraldusi õppetöös, leida võimalusi üliõpi-

laste rakendamiseks tööle, nii et töö oleks intensiivne, mitte pealiskaudne. Mida rohkem seotakse noori õppeaja kestel ülikooliga, mida rohkem õppejõud oskavad ja suudavad endi ümber koondata teadusehimulisi noori, seda suuremad tagajärjed on tööol, ka siis, kui õppimisel kiirustatakse. Peab tekkima kodune õhkkond õppejõu ja õppija vahel, kes ka siis teineteisega seotud, kui mõõda on ametlik loeng ja ametlik eksam.

Selles osas on meil ülikool seni olnud omas suures enamuses külm. Ainult üksikud on leidnud õige tee ja aidanud teadusetemplit teha tõsiseks templiks, kus õpilased käivad oma õpetaja järele. Üldiselt on ju sellel alal mõndagi ära tehtud. Kui 10 aastat tagasi tuli leppida ligi 50% võõrkeelsete õppejõududega, siis tänavu juba saame tarvitada eesti keelt õppekeelena

84 protsendi ulatuses. Ei ole õige, kui kontakti otsitakse ainult eestlastest õppejõududega ja seda ei loodeta leida teistest rahvustest teadlastega. Teaduslik kontakt peab loodav ja arusaadav olema rahvuse peale vaatamata. Mujal ilmas see ongi nii, kuid meil on vastandvaade juurdunud sellest, et enamik neist, kellega üliõpilased pole kontakti leidnud, on olnud välismaalased ja muulased. Kui see kontakt muidu ei ole saavutatav, siis tuleb katsuda seda saavutada õppesüsteemi osalise muutmise läbi.

Õppimisaja intensiivse kasustamisega lähenevad üliõpilased ise ülikoolile. Arusaadavalt hakkavad nad tundma selgemini kõiki neid häid ja halbu külgi, mis praeguses ülikoolis olemas. Juba eelmistel semestritel oli märgata, kuidas üliõpilased ise asusid astuma samme teatud küsimuste lahendamiseks. (Tuletame siinkohal meelde palvet — võimaldada anda eksameid emakeeles). Peab arvama, et üliõpilastel on palju teisigi soove ja arvamusi, ning et neid võetakse igal ajal kaalumisele ja kuulda.

*

Ülikooli juubel läheneb. Ettevalmistused leiavad aset juba praegu. Missugune osa siin täita on üliõpilaskonnal, peab selgeks saama. Üks on juba ammu selge: Eesti üliõpilaskond peab oma üksikliikmete näol andma siin maksimumi. Ülikooli juures asuvad akadeemilised ühingud peavad juubeli kättejõudmisel näitama, kui palju meie suudame üheskoos korda saata.

*

Haritlaste üleproduktiooni kõnede kõrgemal tipul on neid kõnesid saatnud üllatus: tänavu on ülikooli astujate arv kasvanud, võrrelduna eelmise sügissemestriga. Kõik need viimased semestrid näitasid tagasiminekut, kuid nüüd juurdekasv! Mitte küll suur (604 : 592), kuid siiski juurdekasv.

Ilma et siin kohkudes otsima hakata neid põhjusi, mis tõid juurdekasvu, võib pea kindlasti öelda, et üks osa „liigtulejatest“ põhjendas oma tulekut sellega, et pärast

Käesoleva semestri riigistipendiaadid Tartu ülikooli juures.

Stud. Arvo Lindholm.

Dr. Lakó György.

mitte hiljaks jääda, sest piiramise küsimus on ülikoolis kõne all olnud kaunis kindlal kujul. Oldi arvamusel, et nende kõneluste tagajärjel kujuneb sisseastujate arv küll märksa suuremaks, sest kasutamata jätta praegust soodustust — ilma takistusega keskkoolist ülikooli, ei tahaks paljud, kes üldse mõtleavad millalgi ülikoolis edasi õppida. Et juurdekasv siiski suur ei ole, näitab meie tagasihoidlikkust. Ühtlasi näeme ka sisseastujate nimestikust, et sisseastujate enamus on nende käes, kes juba varemalt keskkooli lõpetanud. See nähtus on kolmetahuline: kas endised keskkooli lõpetajad on leidnud, et nendel ilma ülikoolita midagi peale hakata ei pole, ehk on nad vahepealsete aastatega muretsevad elukutse-teenistuse ja tahavad kõrgemat haridust omandada hariduse enda pärast. On selle põhjuseks esimene, siis on tegemist raskema küsimusega — elu on isiku töö kõrval hakanud eelistama dokumenti. Seda võis karta. Kuid siin mängib tähtsat osa kaitseväge, kuhu keskkoolist tulles minnakse.

Kui pilku heita sisseastujatele teaduskondade järele, siis näeme,

kuidas elu järk-järgult hakkab olukorrale pitsarit vajutama ja teed näitama vabamatele aladele, mis omakord jälle tõendab seda, et õpitakse ikkagi teenistuse jaoks. Niipea kui tekki õpetajatest reserv koolide koondamise tagajärjel, läks tagasi filosoofiateaduskonda astujate arv (nüüd 70, enne 93), samuti ka matem.-loodust. 48-lt 42-le). Suuresti aga on kasvanud arstiteaduskond ja eriti rohuteaduse osakond.

*

Kui üliõpilane kõik on teinud selleks, et endale ja vanematele rõõmu teha intensiivse tööga ülikoolis ja et ta ajanähtusi ja -märke hindab, siis ei saa ta ometi oma noorust vaka all hoida. Kui ta tuleb otsima oma nooruskodu, mida suur osa üliõpilaskonnast teeb organisatsioonidesse astumise näol, siis tuleb sellelgi semestril küll üliõpilaskonnasioonidel ka endi siseelu küsimusi jälle mitte liigne kord puudutama hakata. Puht tehniliselt ootab elu siin ümberkorraldust, vastavalt aja otstarbekohasele kasustamisele.

Noorusele ka ajakohane noorusrõõmu avaldamise moodus!

A. Peel.

Frieda Kirk †.

Valgus on kustunud seal, kus oli kokku kuhjunud õppeastate keskel värsket tahet ja lootusi, seal, kus ei tahetud ega mõistetud arvestada ühegi elutule kustumise võimalust. Viisid alles kõik laulmata, kui tuli lõpp.

Frieda Kirk astus 1930. a. sügisel, peale ENKS tütarl. gümna. lõpetamist, ülikooli õppima majandusteadust. Samal aastal organiseerus ta korp! Indlasse.

Ta oli noor, tahtis elada, tahtis töötada. Kurnav haigus kõneles ta kahwatanud põskedelt, kuid see ei takistanud sooritamast

tööd ja täitmast kohustusi. Oli heasoovlik ja rahul oma saatusega.

Frieda Kirk oli üks neid iseloomusid, kes vaikselt ja tähelepanemata sooritas ülesanded ja tagasihoidliku sõprusega köitis. Kes ei mäletaks seda väikest valgepäiset sõpra, alati sõbralikku, tihti kannatajat, teda, kes pidi olema esimene, kelle korp! Indla pere andis enesest surmale!

Viimane sügis näitas meile tema raugemata töötahet, mis võitis haiguse, kuid jättis meile see sügis temast ainult veel mälestuse.

Hilda Rebane.

Kui tudengid Türgis käisid.

Sagedamaid küsimusi minule matka järgi — kas haaremis käisid, kuid need looritatud naised välja näevad, kuid maitseb slivovič, — iseloomustavad huvi, mis meil üldiselt valitseb säärase „teaduslikkude õperei side“ vastu. Ja kui ma ei suutnud rahuldavat vastust anda kõigile säärasele küsimustele, siis oldi pettunud. Vabandasin, et ekskursioonijuhil palju asjatoimetusi, vahest teised teavad sääraseid asju parem.

Ja kindlasti teab mõnigi neist just parem, mõni vahest eeskätt sääraseid asju. Aga sama kindel on, et mõni teine Türgis-käinu teab rääkida ainult Türgi vaipade muustrist, aardeist sultani varakambreis, Aja Sofia ja Sultan Ahmet mošeede ehitusstiilide erinevusest. Ja kes tõi kaasa suure paki revisionistlikku kirjandust Ungarist, kes toiletasemeid Viinist, kes vaiba Stambulist, fezi Constanza ja viis üle lahe pudelikese keelatud. Üks vaatles ükski, ka üldkavast vabal ajal, teine leidis häid seltsilisi reisigrupist, kolmas huvitus pärismaalaste seltskonnast.

Igatahes, koosseis oli väga mitmekesine ja toodi kindlasti kaasa väga mitmesuguseid ja paljugi põhjalikult erinevaid muljeid. Sama palju kui isikuid oli huvialasid, vägagi erinevaid soove seati üles vastustes ekskursioonijuhil ringkirjale. Olid esindatud igasugused elukutsed ja alad — oli arste, juriste, filoloogide, keemikuid, majandusmehi — enamuses viislasi ja tudengeid vanemaist aastakäigest. Enamus oli esimest korda välismaal, ainult üksikud olid külas-

tanud varem mõnda kavast olnud linna — Budapesti ja Varssavi. Reisi üldkava — lühikesed peatused suurtes linnades, neli tuhat kilomeetrit läbisõitmiseks nelja nädala jooksul!

Neist asjaoludest tingituna programm: — ringsõidud ülevaate saamiseks, tähtsamad ehitised, mõned asutised ja muuseumid läbijooksmiseks, kuumuse peletamiseks supelusi, jne. Arvan, peale üldpildi linnadest, ettekujutuse tänavelust, arvamuste ja eelarvamuste rahvaist meie juhtide — üliõpilaste järgi, polegi enam palju, mida veel üldiselt võiks kanda muljete rikastumise arvele. Huviseid oli väga mitmesuguseid ja erinevaid — võimalikult laia kuldse kesktee leidmine ekskursiooni sisulise õnnestumise eelduseks. Nii tehtigi. Ja kes rohkem näha tahtis, võttis hommikust ja õhtust lisa, hankis teejuhte meie saatjaskonnast, ükski või kaaslastega ekskursioonist uuris linnaplaani, Baedekeri või — veinikaarti!

Ja öeldi: Riia — mitte midagi, Varssav — päris suur linn, Budapest — ilus linn ja ungarlased on päris armsad inimesed, Belgrad — appi, politsei! Sofia — mugav linnakene, Stambul — pole sugugi nii romantiline, Constanza supelrand — peaaegu sama hea kui Pärnu, Bukarest — päris lõbus linn. Täiendavalt erimuljed.

Igatahes kindel — muljeid on kogutud mitmesuguseid ja igal on mõndagi jutustada matkast. Vaevalt aga on paljud rikastunud kuigi suurte teadmistega, võivad anda iseloomustust külalastatud maade ja rahvaste

kohta. Kas on üldse mõtet korraldada sääraseid retki — on küsinud kahtlevalt paljudki. Leian siiski, et ekskursiooniga sõites on nägemisvõimalused palju suuremad kui üksikult, kasustatakse aega võimalikult tulusalt. Olen kindel, et üksikult matkates säärase kuumade ilmadega poleks ette võetud kuigi palju ringkäike linnas ega muuseumis — ekskursioonist osa võttes oli aga siiski teatav endastmõistetav kchustus koos liikuda. Ja kuigi oldi väsinud, tehti kõik vapralt kaasa. Teiseks, hulgakesi vaadates täiendatakse vastastikkumuljeid. Kolmandaks, kohalised juhilid valitud koosseisus kergendavad ekskursiooni liikmeil tutvunemist kohaliste oludega. Lõpuks, üliõpilasekskursiooni soodustused on ju võrratult paremad igasugustest reisivõimalustest. Käesoleval juhul sõideti läbi 4000 klm. II klassis, elati kuu aega, peatuti hotellides, söödi, joodi — ja keskmiselt üldkulud ei tõusnud üle 400 krooni.

Eriisena käesoleva ekskursiooni puhul oli selle rahvusvaheline koosseis — eeskätt küll soomlased ja eestlased. Olen kindel, vennasrahva tundmaõppimiseks saadi palju kogemusi arvukalt ja mitmekülgset esindatud osavõtjate kaudu. Korralduste suhtes küll sageli raskendav asjaolu, kuna nõuded on sageli erinevad. Üldiselt — soomlased armastavad suuremaid reisimugavusi, omavahe-line kokkuhoidmine kindlakujuline, alluvad hästi distsipliinile ja kava-korralduste täitmises eeskujulikud. Eestlased — lepipad vähesega, ko-

handuvad kiiresti kohalistele oludele ja näitavad sageli enda initsiatiivi ja tahtmist oma programmi koostada üldprogrammi kõrvale, kuid ka selle keskel

Igalpool võeti hästi vastu. Matka kestel oli koguni kaks banketti — Budapestis — kevadel Eestis käinud üliõpilaskoorilt ja Istanbulis Eesti konsulilt. Vastuvõtjaid ja saatjaid oli Ungaris palju. Türgis kah terve hulk, mujal — harilikult rohkem kui üks. Mitmel maal maksid vastuvõtjad ise omamaalaste-saatjate arved. Meile oli hangitud mitmel pool hinnaalandusi ja soodustusi. Rumeenias kauplesime hinnaalandused Üliõpilaskonnalt välja. Lõppkokkuvõte — meil, Eestis, ollakse kuulmatult kergemeelne võõraste vastuvõtmisel omale kulude teenisega!

Mõned märkmed. Kõikvõimne dollar on kasulikum valuuta reisil. Vahetatakse igal pool ja mõnikord paremaga kursiga kui Eestis, Balkani pangad ei tunne kindlat rahakurssi — mõõdetav kliendi tingimisoskusega.

Belgradis — Banca Yougoslovenska's — küsiti minult „Kuipalju Te siis soovite maksta Bulgaaria rahast?“, kui olin protesteerinud arvestamise — 100 leva = 45 dinari — vastu. Sõbralikult leppisime lõpuks kokku kursile 41,5 din. saja leva eest. Olin väga rahul täiendava väljamaksuga, sest olin ikkagi pääsenud 30 kroonisest kahjust.

Räägiti, Rumeenias tulevat asju ajada kas altkäemaksu või söimamise abil. Leidsin, et kõvad sõnad aitasid tõesti ja sageli. Kohalised elanikud aga riskeerivat vähem ja maksvat. Seekord Rumeenia Üliõpilaskond vastas ekskursiooni suhtes juba kolmandale kirjale, aga raudtee hinnaalandusetunnistuse jättis siiski saatmata. Bukarestis aga rääkisime välja rohkemmakstud summast suurema osa tagasimaksmiseks. Rumeeniat lahkusime väljasõidu viisumita, mida oli tagajärjetult nõutud päeva jooksul (oli pealegi kuninganna sünnipäev ja Rumeenia kaasvõitlejal polnud mahiti olnud asjale varem mõelda). Pääsesi-

me siiski üle piiri, sest ähvardasime vastasel korral rahvusvahelise skandaaliga CIE kongressil ja ajakirjanduses.

Üldine otsus — juuli ja augusti kuud ei kõlba lõunamaiste ekskursioonide korraldamisajaks liigse palavuse tõttu. Varem peab sõitma, eriti loodusilust huvitujad, kuna selleks ajaks roheline värv looduses peaaegu kadunud.

Võiks ju täita paar lehekülge, kuid isiklik moment on liiga valdav ja kardand, lugejad saaksid hoopis vale ettekujutuse reisist ja reisinuist. Kuid kinnitan, läbisaamine omavahel oli hea, kõik said suurteks sõpradeks ja lauldi üksteisest sõbralikus meeles. Vennasrahvad sobisid hästi, kuid veel paremini sobiti omavahel. Leedulased, võõrastena ei suutnud küll täielikult teistega kohaneda ja moodustasid oma grupi. Ja koju sõidul vaidlesime, kuhu sõita tuleval suvel. Üheskoos kolmandasse maailmaossa — otsustasime — Aafrikasse!

Otto Leesment.

Pohjois-Pohjalainen Osakunta suvipäevilt.

Soome üliõpilasnoorsoo koondistel — osakundadel on kauniks kombeks — tulla kokku kesksuue ilusail päevil, viibida omas kodumaakonnas, oma rahvas seas, nende inimeste seas, kellede juurest tullakse, nende juures, keda ei unustata ka pärast vaevarikast õpiteekonda Helsingis või Turus. Meil kahjuks on suvipäevade mõte pea tundmata, üksikuis organisatsioonies korraldatakse küll ka neid, kuid nende tähtsus ning ulatus on vägagi väike, tullakse kokku kitsas ning piiratud ringis — nagu talvel oma organisatsiooni seinte vahele. — Ehk saame ka meie kord siin veidi edasi!

Eesti Üliõpilaste Seltsi liikmeil avanes tänavu teiskordne võimalus teha kaasa ühe oma sõprusliitlase Pohjois-Pohjalainen Osakunta suvipäevi Soome kaunil põhjamaal. Reedel, 3. juulil asus üle lahe tee 23-liikmeline EÜS-laste pere (4 vilistlast ja 19 kaasvõitlejat), kelledest mitmed esimest korda seda veeteed kasustasid. Helsingi saabudes leiame vastuvõtjate seas vanu tuttavaid, nende arv pole suur — sest süveks on enamik P. P. O. liikmeid kodumaakonda siirdunud, seal meie neid kohata tahamegi!

Esimene käik on sadama lähedal asuvasse nägusasse suvikohvikusse, kus sel päeval muide soome lipu kõrvale lehvib meie trikoloor. Siin maitsvat soome kohvi rüübates tabab meid meeldiv ning ootamatu üllatus — kõigile külla saabunuile antakse nägus formaadis trükitud, kahe kaardiga varustatud täpne eestikeelne reisu-

kava. Ja kui sageli tuli hiljem sellesse kavva pilku heita, et üksikasjadeni täpsest kavast kinni pidada ja vastavalt sellele oma aega „jaotada“. Kohvilauast tõustes jääb igaühele paariks tunniks vaba voli. Reisumarssali käsul kogunetakse kella viieks uuesti ja siirdutakse koos sõprusliitlastega Itä-Kaivupuistol asuvasse Eesti saatkonda — visiidele Eesti saadiku ja EÜS-i vilistlase H. Rebase juurde (ainuke sündmus väljaspool kava!). Ksv! I. Tõnissoni tervitussõnad, vil! H. Rebase vastutervitus, seltsi lipulaul „Eestimaa, mu isamaa“ ja jälle siirdutakse poolelijäänud kava jätkama — linnaga tutvuma. Kaasa tuleb ka vil! Rebane ja ühiselt minnake vaatama Soome vabadusmonumendi nimelt pretendeerivat kolossi — parlamendimaja. Öhtupoo-

likul on korraldatud lõuna pohjalaste majas Ostrobotnias, kuhu saabub vahepeal ametikohustustest vabanenud väsimatu P. P. O. kuraator mag. V. Helanen. Lõunasöögil viibib ka vil! Rebane. Esimesel sõbralikul koosviibimisel suvipäevade seerias kaovad minutid ruttu, vahelduvad eesti ja soomekeelsed laulud, kusjuures esimene laul kõlas Helsingi Üliõpilaskonna esimehe mag. Yrjö Vuorjoki suust — ja tema veidi Risto laulis vist tolle öhtu kestel eestikeelseid laule rohkem kui meie eestlased kokku.

Kella 11-ks oleme jaamas, et alata üle 500 km. matka otse põhjapoolle. Saatjatena ja mahajääjatena suruvad kätt ja soovivad suvipäevadeks parimat kordaminekut vennad Vuorjoed, sõber Üliõpilaspäevilt P. Virkkunen j. t.

Suvipäevist osavõtjaid Kajaani kose ääres.

Meie saatjaskonna pika matka kestel moodustavad mag. V. Helanen, Kallas Wichman, keda muide tavaliselt enam tuntakse eesnime järgi ja vastsed tuttavad, noored põhjois-pohjalased Paavo Castrén ja Lasse Palmquist. Pikk matk raudruunal möödub õige lõbusasti, et see tüütavaks ei saaks, selleks on kõik ühevõrra leidlikud ja „kaassüüdlased“ selles, et kellelgi uni liiga pikale ei veninud.

Paar jaama enne sihtkohta — Kajaani — saabumist seisame jällegi väga meeldiva üllatuse ees. Meile on nimelt vastu sõitnud kaks sõpra Kajaanist (üks neist „Mussolini“ alias civis Haataja) — kaasas pakk Kajaani ajalehti „Kainuun Sanomat“ ja „Kajaani“, mis jagamisele tulevad. Heidad pilgu saadud kingitusele ja märkad — meie saabumist märgivad mõlemad kohalikud lehed pikemas südamlilkult soojades sõnades väljendatud eestikeelses tervituses.

Seitsmeteistkümnepäevane - tunniline matk on seljataga ja meie jõuame Kajaani. Jaamas tervitavad saabunuid Kajaani meeskoor, rohkearvuline kogu Kajaani kaasvõitlejaid ja suvipäeviks Kajaani saabunud P. P. O. liikmed. Kajaanin emänta — neiti Eila Fränti ja tema agar abiline hoolitsevad selle eest, et kõigi saabunute rinnas ilusaks „välismärgina“ tulipunane ruusu. Meie ühis-korteriks on määratud avar Kaitseliidu maja, kus muide peavarju leiavad ka väljastaabunud soomlased. Kahes meie kasutusse antud ruumis paeluvad tähelepanu seinale riputatud plakatid. Ühel seisib sula eesti keeles: „Söögem, joogem ja elagem rõõmsasti!“ — sellega olime täiesti nõus, ja teisel umbes järgnevalt sõnastatud soomekeelne tekst: „Need seinad võivad kuulda kõiki keeli, väljaarvatud ainult — svenska tunga!“ — siingi ei vajelnud me vastu — ja kui ainukese erandina ksv! Paris seda plakatit silmitsedes oma kasina rootsi keele tagavara paari sõnaga tühjendas, siis oli see üldise lõbusa naeru põhjustajaks.

Raputame reistolu rüüvastele ja meid ootavad Linnamajas sõbralikud hõimuväljed ja hea kohvi. Siit siirdutakse ühises rongikäigus Kajaani vabadussõjas langenute ausamba juurde. Lühike kõne V. Helanenilt, pärg P. P. O.-lt, mälestuslaul soomlasilt, kõne ksv! E. Roosilt, pärg EÜS-ilt ja lühike, kuid kaunis ning meelde jääv protseduur lõpeb lauluga „Isamaa ilu hoieldes“. Õhtul oli Linnamajas korraldatud n. n. „tutvumispidu“, millest peale üliõpilaspere rohkesti osa võttis kohalikke vanemaid tegelasi, eesotsas Kajaani linnapeaga. Vaheldusid meeleolukad kõned, süütavad tudengilaulud, ettekanded Kajaani meeskoorilt ja — lõpuks tants, tants hilise õõni. Siia koosviibimisele oli saabunud muide ka meie hilisem alatine reisukaaslane P. P. O. inspektor prof. Haataja. Veidi võdrastust tekitas tema lauakõne, milles poole sõnagagi ei mainitud eestlaste osavõttu suvipäevist (Igp. profes-

sori „eksituse“ tegi mag. Helanen samas väga delikaatsel kujul kuhjaga tasa). Üldse oli prof. Haataja jutujamisel hõimuküsimusist vägagi tagasihoidlik, rääkis printsipiaalselt saksa keelt, (soome kaasvõitlejatega kõneldes polnud mingit tarvet mingisuguse abikeele järgi!) oli aga vägagi lahke ja ettevaatlikult sõbralik. Aga peame meelles — prof. Haataja on vanempõlve esindaja, ettevaatlik ja kogunud endine poliitikategelane, kes muutunud vaadetele ja oludele vahest üle-öö kohanedada ei oska, ja kindlasti meiegi vanempõlvest leidub küllaltki inimesi, kes hõimurahva liikmeid kohtlevad tavalise viisakusega ja külma sõbralikkusega. Laskem ajal areneda — küllap siis ka need „kogenud“ vanad reviderivad omi seisukohti, noorte seisukohad ning vaated hõimuküsimusis on juba ammu selged! Andestatagu seda vahemärkust ja me läheme päevakorras edasi.

tasime juhtu, et ronida Vuokati mäele, milline kilomeetri-pikune teekond aina „ronides“ mõnegi raskemakaalulisele seltsilisele kippus liiga tegema. Aga nähtud vaev tasus end mitmekordselt, vaade Vuokatilt oli tõeliselt suurepärane.

Õhtul oli kohalikus Kaitseliidu majas korraldatud rahvapidu. Ärgu mõistetagu seda valesti — polnud lõpuks tantsu, polnud ka kergesisulist programmi. Oli õieti suvipäevade tulpunkt — akadeemilise noorsoo ja rahva vahenditu kohtamine. Mag. V. Helanen tulise kõnega isamaale köitis kõiki kuulajaid, põimis sekka mälestusi eesti vabadussõjast Narva alt. Ja lihtsad ettekanded kohalikele tegelasile olid vägagi head. Maakonnale pühendas oma kõne prof. Haataja ja EÜS-i poolt kõneles ksv! E. Roos. — Samal õhtul sõitsime Sotkamast tagasi Kajaani.

Järgmisel hommikul oli meile või-

EÜS-lased ja P. P. O. juhte Ostrobotnias.

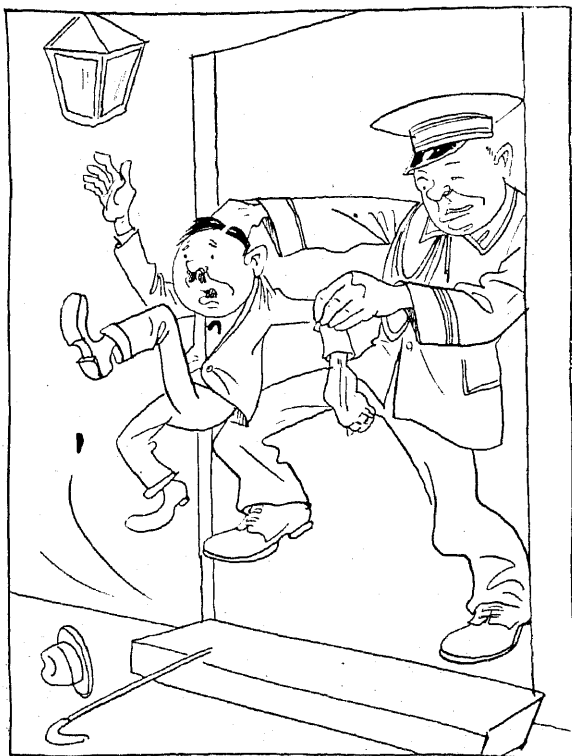
Paremalt kolmas — mag. V. Helanen, neljas — minister H. Rebane ja viies — Helsingi Üliõpilaskonna esimees mag. Y. Vuorjoki.

Hilisõõni kestnud koosviibimisel koju jõudes jääb vaid paar tundi üle puhkamiseks ja varahommikul asume laevale, et matkata Sotkamosse. Siia jõuame kõrvetavalt kuumal pühapäeva hommikupoolle. Sotkamo alev on üleni lipuehtes — täna tulevad ju siia põhjamaalt võrsunud akadeemia pojad ning tütreid ja nende head sõbrad-hõimuväljed. Esimene käik on lihtsasse maakirikusse jumalateenistusele — ilus komme — jumalateenistus suvipäevade seerias. Kohaliku kirikuõpetaja jutlus oli „hõimujutlus“ puhtal kujul — kui säärast terminoloogiat tarvitada võib.

Kirikust tulles toimus pärjapanek otse kiriku ees asuvale vabadussõjas langenute mälestusmärgile. See sündis sama kavaga nagu eelneval päeval Kajaanis. Meie poolt pidas siin kõne ksv! A. Peel. Sotkamos olles kasus-

maldatud tutvumine Kajaani Puutavara-Osakeyhtiö tselluloositehasega ühes järgneva einega sama tehase mugavates ametnikkude klubiruumides. Keskpäeval toimus automatk Paltaniemi. Siin näidati huvitavat maakirikut — piibliinnetel rikkalikult kaunistatud lihtsat jumalakoda. Sama kiriku käärkambris võimalus näha seal leiduvat rariteeti — soomekeelse piibli 1. trüki. Paltaniemilt, kus muuseumis kõigile eestlasile annetati vastava initsiaalidega puukko'd (mitte Kauhava, vaid Kajaani meistrite patenteeritud töö) sõideti laeval Kajaani linnapea Hyöky suvilasse, kus suvipidustusist osavõtjatele oli korraldatud lõuna. Viibimine siin külalislahke linnapea ja tema perekonna keskel kujunes üheks meelde jäävaks episoodiks kogu matka kestel. Samal õhtul oli rahvapidu Kajaanis, millest osavõtt argipäevase

Tudengi

Kõige paremad võimalused äraelamiseks on kindlasti kehakasvatajatel. Nemad, kui tugeva muskulatuuriga inimesed, võivad kergesti saada mõne väljaviskaja koha.

Ka majandusteadlastel pole väljavaated sugugi nii halvad. Nemad, kui eriti majandusteadusega tegelenud inimesed, võivad väga hästi olla majapidamises abilisteks.

päeva tõttu kahjaks üsna hõre oli. Selle peo umbkaudne kava oli sama kui eelneval päeval Sotkamas. EUS-i poolt esines siin pikema kõnega ksv! I. Tõnisson. — Rahvapeole järgnes lõppkoosviibimine ja õhtusõök Kajaani tselluloosivabriku juba mainitud klubiruumides, kus meeleolu iga minutiga ligines haripunktile. Ja varahommikul pidime suruma jumalagajätku armakssaanud sõprade — kajaanilaste kätt. Suvipäevade tsentraalosa oli läbi, et need õnnestusid, selles on kõige enam küll teeneid Kajaani põhjalastel.

Pärast mõnetunnist laevasõitu jõudsimme Vaalasse. Väike kohakinnitus, supelus — ad libitum ja algas meie kõige huvitavam retk — koskedest alla! Raske on sõnus väljendada, milline näeb välja säärane sõit, aga vahest aitab siin selgitust tuua järgnev: Kui kord jälle põhja pääseme, sõidame jälle seda teed, meie ei kardagi enam, ja kardaksimegi — siiski — koskedest me laskume jälle! On õieti omapärane säärane kosesõit — istud erilise vetruva konstruktsiooniga paati (umb. 15 inimest paadis), algad Vaalast sõitu peegelsiledal sõites, nii et sõudjal päris tükk tööd edasisaamisega, kuid korraga: — sõudja lakkab töötamast ja sinu sõiduk paiskub õige kohutavalt

suure kiirusega karestikus edasi, laine-tusest paiskuvad veepilsad paatigi — tunned alguses kindlasti hirmu, kuid näed peagi — tugev aer tüürimehe tugevates kätes paneb sõna kuulma lainetel tantsivat pähklakoort — ja sa jääd rahulikuks, hakkad mõnugi tundma omapärasest sõidust. Ja äkki, jõgi teeb käänakku, paat võtab suuna otse kalda poole, nüüd on elupäevad loetud — mõtled, aga ei — tüürimees tunneb tööd, just kriitilisel hetkel (muidugi sinu arvates!), mõni sentimeeter kaldast väike pööre ja juba oled jälle keset vahutavaid voogusid.

Ja nii edasi mööda Oulu järvesid ja jõgesid! Kui vahepeal rahulikku vett pikemat maad, siis edasilikumise hõlbustamiseks hakkab töötama peramootor, mida vahepeal kaldalt võetud ja sõidukile külge kinnitatud. Osa maad tuleb sõita koguni mootorpaadil, sest kilomeetrite kaupa puudub igasugune looduslik jõud, mis sind lihtsalt edasi kannaks. Siis aga istume uuesti kosevenedesse ja algab jällegi sõit kosest alla — Pyhäkoski mööda. See oli kahtlemata kosesõidu kõige huvitavamaks ja ka erutavamaks osaks. Terve kümme kilomeetrit järjest kannavad sind vetevood ikka edasi — edasi, näed ylksatamas oma naa-

berpaati enda ees, veemägi katab ta ja juba on teine paat sinu omast maha jäänud. Säärane „võidujooks“ kisub kaasa ja sa unustad kõik muu. Muhosesse jõudes on kahju, et see sõit juba läbi, kuigi oled teel olnud tervelt 8 tundi. — See Soome ainuke koht, kus turiste koskesid mööda veetakse, on õieti kallis lõbu, kuid turistide poolt leidvat siiski kosesport elavat tähelepanu.

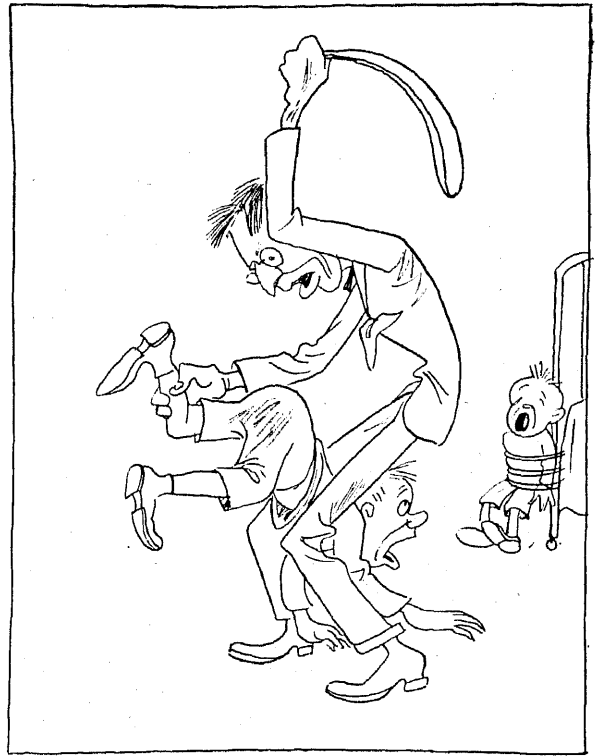
Muhoses asume omnibussidele, et ülejäänud teed Ouluni jätkata. Mugaavad sõidukid sunnivad mitmeid meist suure reisiväsimuse peletamiseks tukkuma, kui mitte mõni erksam sõber sulle külge ei mütksa — soovitades magada magamiseks reserveeritud ajal ja kohal. Pahandad veidi, kuid kuulad siiski sõbra mõistlikku ja ajakohast nõuannet.

Oulus paigutati meid hotellidesse ja õhtu oli määratud lahkumisepeoks ühel saarel jahtklubi ruumides. Paaritunnilise sealviibimise järgi valmis ühel häälel otsus — magama! Oli sealgi väga lõbus, kuid väsimus oli kõikidel suur, mis saigi selle üksmeelse otsuse põhjustajaks. Kolmapäeval kell 1 p. pidi algama tagasisõit Helsingi. Enamik jõudis parajasti nii täpselt tõusta, et vaevalt veel aega jätkus ke-

tulevikuväljavaateid.

Arstid võivad väga kergesti saada mõne rikkama isanda juurde majaanrsti kohta. Kokkuhoiu mõttes tuleb muidugi sealjuures ka kojamehe kohuseid täita.

Õigusteadlastel on juba kehvem kohta saada. Kõige kergemini võivad nad saada aga lastekasvataja kohta — lootuses, et nad õiglaselt ja vastavalt pahanduse suurusele jagavad ka karistuse.

hakinnituse võtmiseks. Oulu hotelli ravintola's koos lauas istudes võeti kokku ühiselt mööda saadetud päevade mälestusi. Ametlikult tegid seda mag. V. Helanen ja ksv! I. Tõnisson ja kõik kirjutasiid lausunud sõnadele kahe käega alla.

Oulust, mis on öieti ühes ümbrusega põhjois-pohjalaste üheks suuremaks keskuseks, lahkumisega pidime jällegi hulk sõpru maha jätma ja meie saatjaskond kuivab üsna kokku. Neljapäeva hommikul Helsingi jõudes on sinna maha jäänud sõbrad meid vastu võtmas. Jääb üle paar tundi nendega vestlemiseks ja juba kell 10 kannab Tallinna sõitev „Viola“ enamik EÜS-lasi kodupinnale tagasi, kuna osa lühemaks või kauemaks veel Soome jääb.

Parimad mälestused seovad meid P. P. O. sisukate suvipäevadega, mille kordaminekuks P. P. O. väsimatu juht V. Helanen ja hulk põhjois-pohjalasi agaralt kaasa aidanud.

Lõpuks — hõimuteoreetikute tööväli on piiratud, enam tegelikke kokkupuuteid hõimurahvaga, siis saame edasi. Sellega on nõus vist ka teised meie organisatsioonid, kel tänavu võimalus olnud osakundade suvipäevist osa võtta.

B. Karro.

Dõdober astub eraafadeemiasse.

Seeford tohtasin oma sõpra Willem Magimiliaani poeg Dõdoberit tänaaval.

Ta ei ole küll mees, tallel tunagi kuigisil määrat olets rahasid. Eiiga suur idealist on ta selleks. Kuid siiski näib tal sünnipärane and ja oskus olevat igasugu univormide ja rõivastisreformide fombineerimisel. Harilikult lohafas õuduseni, on tal riietusküsimus seotud siiski mingisuguse omapärase sümbolitaatiga.

Kui ta naisõiguslust propageeris, siis oli ta ostmud enesele shoti mustriiga ruudulist parhhi — shoti seelikut.

Mulle näis — sama parhi oli ta nüüd lastnud falfsetvartoi roheliseks värvida. Niiisuguseks, nagu saadi raba-tanarbitfudest, kui sõjaajal muid vartve ei olnud saada.

Rabafanarbitu-falfsetvartoi fintsüüfid, sõduri finelift ümbertehitud palit, jutad, falfsa tantjaapad. Kuid fõigepealt müts, f. o. öieti küll taap, rofofoo üles-keeratud äärega, tanafufe tutiga taga. Ja kõnelema hattas ta falfsa feeses. Ter- tivas :

„Moen, toil jeets ?“

„Kuule Dõdober, mis sinuga on juh- tunud. Kas masteraadile lähed ?“

„Sina ise oled ühe masteraad. Inime- se psüüh ja välimus peavad foos- tõlas olema. Sina ei saa aru sul puu- dub igafugune avaram pilt.“

„Mis avarat piltu siis mul toaja on. Iga inimene, kes sind vähegi tunneb, tohtub sellis. Siiani suur rahvuslane ja hõimuasjanduse tegelane. Nüüd oled fäärafased jõngermanni ihufatted muretse- nud. Kas ju psüühes on landestveeri fuge med välja lõõnud, või oled muidu peaft rumal ?“

„Sa ise oled rumal. Üldse te ei osta rahvusliffe asju ajada. Ma ütlen, land- estveeri fuge metega peabti neid ajama. Ise tahate kultuurne härtastahivas olla, aga eraafadeemias ei ole arusaamiit. Haffate finni panema feda. Waata, era- afadeemia ongi see ainufe asi, mis eesti asja päästab. Te ei saa aru. Rah- tusliff põhijeli. . .“

„Dõdober, sinu rahvusliff põhijeli teeb küll hirmsat häält, kui ta falfsa feeses haffab eesti rahva vastu rääkima. Kui ta eraafadeemia eest haffab tohtma !“

Üliõpilase käsiraamat.

Toimetanud E. Kull.

Akadeemilise Kooperatiivi kirjastus, Tartus 1931.

Juba ammu vajaliseks peetud üliõpilase käsiraamat on nüüd Akadeemilise Kooperatiivi kirjastust teoks saanud Käsiraamat on mõeldud esmajoonel juhiseks algavale üliõpilasele, samuti mingi akadeemilise elu üldkõikuvõttena kõiki akadeemilisi ringkondi huvitavaks teoseks, nagu väidetakse teose järeloonas. Käsiraamat on paisunud kahesaja viiekümne leheküljeliseks koguteoseks, kusjuures arvukate autorite pere koostub peamiselt ülikooli õppejõududest ja mõnest kaasvõitlejast. Raamat algab ülikooli rektori pildi ja saatesõnaga. Sisukorraldust jaostub raamat kolme peaosas: ülikool, üliõpilaselu ja mitmesuguseid juhiseid.

Esimese osa autoriteks on endastmõistetavasti ülikooliõppejõud. Siin

käsitellakse lühidalt ülikooli ajalugu ning korraldust ja üksikute teaduskondade õppekorraldust teaduskondade dekaanide poolt. Üldiselt ei ole selles osas midagi uut neile, kes tuttav vastavate teaduskondade õppekavadega, tihti osutuvad need artiklid isegi vastava õppekava koopiaks või konspektiks. Siiski mõnesuguseid viipeid näikse sisalduvat õpetöö korraldamise ja uuendamise alal. Nii loeme filosoofiateaduskonna osas kavatsusel olevast diplomite jagamisest diplomiks ja diplom cum laudeks, peale selle antakse mõista põllumajandusteaduskonna osas mõningaid kavavähendamise kavatsusi jne. Mõne teaduskonna osas katsutakse selgitada ka tulevikuväljavaateid vastava ala teenistusvõimalusest jne,

kust saab värsket ja huvitavat ülevaate ka n. n. haritlaste üleproduktioonist. Selgub, et väga paljudel aladel on veel suur pöud vastavate teadlaste järele. Otseselt kinnitatakse üleproduktiooni puudumist usuteadlaste, põllumajandusteadlaste, metsateadlaste ja loomaarstiteadlaste alal, kuid ka teistel aladel arvatakse veel leiduvat töövälja, olgugi et mõne teaduskonna osas minnakse küsimusest vaikides mööda (õigusteaduskond), teisel jällegi julgustatakse tulevikulootusele ja isiklikule tublidusele (arstiteaduskond).

Asjatult palju ruumi on ohverdatud teaduskondade õppekavade mahatrukkimisele. Oleks täiesti ülekohtune ülesanne taskukäsiraamatule pretendeerivale teosele, teaduskondade

„Kes seda on rääkinud. Peab atvarama pilguga vaatama.“

„Waata,“ Dohdober pani oma sõrme mu rinnale, sinna kus omal ajal nõõpi laudsin, „kas oled sa järele mõtelnud, milles seisab eesti rahvuslik tomme. Tema tõuline isefraasus.“

Ma ütlen sulle: Eesti rahvas on algusest peale fakelja rahvas. Sõjamehed. Mereröövlid. Kapi keeles üdji tähendab röövlit, röövrahtvaast. Seda teab igaüks. Cudjid on eestlased. Peipsi järto on toene keeles. . .“

„Mis sel siis eraafadeemiaga tegemist on!“

„Ma sega wahele. Mõttele nüüd ise järele, kas eestlased, kes käisid omal ajal Sigtunat wassutamast, Eistrias röövimas, Hendrik Wienapuu efiema Wiena tõttis Bratwassa lahingust oja, kas need eestlased saataw funagi ilma faklemise ja sõjata olla? Ma ütlen — ei saa. Ja kui on, siis lähewad omatawael faklema. Kelleliga peab iga tõttilema. Eestlane ei saa tohe muidu olla. Kui faarlased taanlaste kallale ei läinud, läffid nad järwataid näägutama. Enne tõttid looji, et seda me lööma lähme, kas omi tõdi tõõraid. Sa oled ju Läti Hindretust lugenu? Nojah, ja meie erafonna. Kui waadatusjõda lõppest, oli ülli oma wahele lahki. Wäifene 1. detsember — Riigifogus koalitiioon seinast seinast. . .“

„Aga mis sellel eraafadeemiaga —?“

„Oota aga. Kas ja oled selle üle ainult järele mõtelnud, kui palju meie sellega oleme kaotanud, et me riigluhid pole osanud seda tõulilist tartwet silmas pidada.“

Teised rahwad on targemad. Nende tülitsemis- ja fakelustung on kindlasihiline. Rogu walitfusus, ajakirjandus ja puha hoolitfetuad selle eest. . . Ohutatwad rahvuslikku wiha. Soomlased ei falli rütsafid, leedulased näritwad Wilno küsimuse kallal. Sakslastel niikuinii igajugu Derfaillid, Youngi fatwad. Nii

peabti olema. Riiuinstintid juhitalfe mujale.

Aga meil. Meil lämmatatalfe igajugu rahvuslikku riidu. Kas oled luge-nud Hindrei elutroonikat. Mees kirjutas oma elu ja paruni pojaga läbifaamist. Ja siis — asja eest teist taga hakkab forraga sinuama lätlasi Sõimab ja sõimab mitu lehefülge. Lõpuks — seletab ära, et näe, meie ajafutjandufes ühtti felleffilulist kirjutiist ei awaldata. Aga südame fergendufeks ei saa sõimamata jätta. Oma elutroonikas sõimas siis läbi.

Kui palju meil fäätrafeid hindreifeid on? Teifeid tunnetwad sama tungi. Meie wiifafufe, kultuuri ja läbifaamife mõttes ei julge näpugugi wõõra wastu midagi osutada. Lätlased praaligu kas wõi fõif eesti tõidud omale, praaligu Eesti soomurongid Läti omadeks, tõidtu Wõnnu lahingud, õpetagu seda lastele koolis, propageerigu seda waltsmail. Meie ei tõsajagi.

Kurat, midagi peab ometi olema, mille wastu saats rahvuslikku wiha näidata. Rahvuslikkust ei saa olla ilma wiifamifeta. . .“

„Ja eraafadeemia. . .?“

„Just. Ma näen, sa oled tart mees, faad tohe asjast aru. Siiani poputafime ja kultuuritafime fakslastega. Ja waata, wähe puudus, et oleks landestweerlastelegi muju annud. Mehed läffidki julgest ja ülbest. Haffafid eraafadeemiat afutama. Seda meil ongi just waja. Kas oled näinud taetwafitofajit faadit nii head läbifaamifit torporantide ja feltfimeeste wahele? Wallitfaatwi tänata fakfitontfert, fõif ühel meele. . .“

„Kas fõif?“

„Rõif, kes tohal olid, olid ühel meele. Tütarlapedki. Jumalik pilk. Kui nad reas rinnuli olid aia ofas ja heleda häällega sõimafid sakslasi. Mul süda rõõmu pärast tohe. Oleks läinud kas wõi puht wennalifust rah-

wuslikust rõõmufit kallistanud fogu riwi läbi. Ainult toraalfitõifit ei osanud nad hästi pidada. Põifid faid paremini hakfama. . .“

„Ja Dohdober, arwad siis, et see fakfitontfert oli wõaga kultuurme?“

„Mis kurat, kultuurme. Kui su süda ise tõneleb, siis ära lasse kultuuri seda rittuma. Kui sa wana tante oled, siis tüüsi, et kas see zierlichmanierlich on, kui sa natute räusfad. Pealegi rahvuslikult räusfad. Ma ütlen — see tudengi fakfitontfert oli ette, kui fogu snobistifetew kultuurifetew wiifafas olla tahtmine fogu. . .“

Mul hakkas fogu aji kirjuts minema: „Aga mis põrgu pärast siis sina, Dohdober, oled omale landestweeri ümber tõõnuud ja degenerandi näo päffe pannud, kui sa ise fakslasi ei falli!“

„Ma ütlen tohe, et sa oled loff. No mõtle ainult, kui paljute meil neid fakslasi on. Kes feal afadeemias siis õp-pima hakkawad? Nüüd tehafse lämi, feegi ei julgegi wiimats sinna fõffe astuda. . .“

„Tähendab, sina siis. . .!“

„Muidugi. Mõni peab ju ennaft õhtwerdama. Beaks kas wõi üliõpilastonnaft looffiga määrama, kes astu-wad eraafadeemiasse. Muidu pannafse fee finni õpilaste wähefufe pärast. Ja tuft me siis jälle faame, kus rahvuslikke fakfitontfete korraldada. Üliõpilastõnd lähew muidu oma wahele jälle riidu. Ja fogu Eesti rahwas. Kedagi sõimata ei faa. Olgu siis fee. . . Kas ja tuled?“

„Kuhu?“

„Eraafadeemiasse muidugi. Ma lähen kuulama kuidas tingimused on. Kui feegi teine ei astu ja fakslased ise ta ei julge. Mina astun kindlasti fõffe. Seda eraafadeemiat on warsti rahwale hädasti waja. . .“

Minu sõbral Willem Magimiliaani poeg Dohdobil on juba tõrd niifugufed ideed.

Libonius.

õppekavade asendamine ja koondamine Oleksime vajanud pigemini lühidaid ja ülevaatlike seletusi — juhiseid üksikute teaduskonna õppekavadele, praktilisi juhiseid tegeliku õpingu korraldamise alalt. Ei saa siis kuidagi selle osa kohta avaldamata jätta väikest petteumist

Üliõpilaselu käsitlev osa koostub üliõpilaskonna organiseerumise aja loost, alates rootsiajast. Sellele lisaks esitatakse üliõpilaselu argisõnade all mitmesuguseid üliõpilaskonnas tarvituselolevaid sõnu, mis muidugi eriti uut pakub esmajoones uutele üliõpilastele, välja arvatud mõned tarbetud ja väljasurnud terminid. Kohati puutub silma julgeid ning liiga üldistavaid väiteid, mis tihti mõjuvad otse segavalt ja väärarvamust tekitavalt. Nii mainitakse lk. 118. nagu oleks tegevliikmeks vastuvõtmine kõikides organisatsioonides ühenduses värvidega. Ometi ei ole see paljudes orgides, eriti seltsides mitte nii. Samuti on kirjeldatud tegevliikmeks vastuvõtu nii, nagu see toimub peamiselt korpides. Võõristav teatud viisil on ka kasvatuse ja karistuse samastamine: lk 121. „Noorliikme kasvatamiseks“ (olugugi hanejalgades) ette võetavaid samme tuleb hoida lahustest organisatsioonide karistustest“.

Täiesti võõristavalt ja vanu aegu meeldetuletavalt mõjub mingi joomakorra ülistamine ja sellele omistatud suur tähtsus orgide seesmises elus, mis olevat loonud isegi suurt osa mängiva ja keeruka „jus potandi“.

Tartu üliõpilaskonna organite ja nende funktsioonide kirjeldus on õnnestunud üsna vastuvõetavalt ning ülevaatlikult. Üliõpilaslehe käsitlemise puhul on juhtunud ebatäpsus lehe tellijate arvu mainimisel. Nii on mainitud seal tellijaid vaid 1200, kuna aga viimastel aastatel tellijate arv suurel määral ületab selle.

Üliõpilastühingute puhul käsitletakse kõiki ülikooli juures registreeritud tühinguid — organisatsioone.

Algul selgitatakse üksikute üliõpilasorgide tüüpe pikemalt peatudes seltside ja korpide vahe selgitamisel, kusjuures katsutakse kuues kardiinaalpunktis leida erinevusi. Üldjoonis võib leppida selle seltside ja korpide erinevuse selgituskategooriaga, kuid selgeid ja loogilisi piirjooni see katse ei võimalda. Sissejuhatusele järgneb üksikute orgide kirjeldus traditsiooniliseks kujunenud järjekorras Üksikute orgide käitluse puhul on tekkinud mõningaid ebatäpsusi ja ebarajerkindlusi . . . Nii on jäetud Rotalia puhul mainimata, et orgi asutajad on lahkunud EÜS. Põhjalast, kuna teiste orgide puhul on toimitud vastavalt (Fr. Estica, Sakala, Ugala jne. puhul). Peale selle muidki vähemaid ebatäpsusi, mis jäägu asjahuviliste õienda.

Väga otstarbeliseks võib pidada järgnevat akadeemiliste (teaduslike) orgide käsitlemist teaduskondade

Korp! Filiae Patriae ja korp! Sakala liikmeid Hämäläis-Osakunna suvipäevil.

kaupa, andes seega tarviliku ülevaate vastava teaduskonna juures töötavaist akadeemilistest tühingust.

Üliõpilaselu osale lisandub kolmeleheküljeline kirjanduseloetelu ülikoolist ja üliõpilaselust laiemalt huvitatule.

Järgnev osa käsiraamatust käsitleb ülevaatlikult mitmesuguseid ülikooli asutisi, raamatukogusid jne., mis kahtlemata kogu selles raamatus on õieti vajalikumaks osaks, sest raamatukogude jne. korra mittetundmine on algul paljudele ksv!! osutunud suureks takistuseks õpingute korraldamisel.

Juhiste osas toodud üliõpilaste kohta käivad määrused on ka nähtavasti õigel kohal.

Viimasena pälvib käsiraamatus tähelepanu praktiliste juhiste osa. Ligemalt tutvudes osutub kogu kirjutis õieti käsiraamatu enese konseptiks, sest üle poole artiklis käsitletavast materjalist on tihti eespool kaks ja enamgi korda käsitletud, mida võib igaüks ligemal raamatu lehitsemisel kerge vaevaga nentida. Paiguti on selles osas autor pidanud vajalikuks selgitada ja nimetada isenesestkõrvaldavaid asju, mille tõttu see osa sisaldub suurel hulgal isegi naiivsusi. Nii mainitakse lk. 235. „Suuremal üliõpilastühingul on oma maja, raamatukogu, lugemislaua klaver, telefon, spordiabinõud, lõunatamisvõimalused jne.“ Peale selle mainitakse lk. 239: „Restoraanides ei ole alkoholi tarvitamine nõutav,“ jne!, siis lk. 240: „Riideid tuleb tellida oma ja rätsepa riidest,“ jne. Seesugused „targad“ laused võivad raamatu lugemist mitmeti lõbusaks teha, kuid annavad teosele mingi följetonilise ilme.

Selle osa teeb väheväertuslikuks veel asjaolu, et seesugusesse kauemaks ajaks määratud teosesse on asjatult paigutatud niisuguseid ebakindlaid ja juhulisi teateid, nagu toitude hinnad söögimajas (lk. 239.) ja veel muidki seesugust juhulist materjali. Üheks artikli tulesandeks on olnud ka reklaam Akadeemilisele Kooperatiivile, mida võib ka õnnestunuks pidada, sest kõik võimalikud juhud on selleks ära kasutatud.

Teksti lõppu on asetatud ülikooli asutiste kaart, millel kahtlemata ei puudu oma tarvidus.

Lõpuks peab küll mainima, et käsiraamat praegusel kujul ei jätta täiesti rahuldavat muljet. Sisuliselt on teos ebatähtlane, esineb tihti paralleelseid osi, mida toimetaja ei ole katsunud kõrvaldada. Raamatus on üldse palju üleaarust materjali, mis ongi teose teinud nii suureks ja kalliks (hind kr. 1.75). Ka raamatu stiil jätab paiguti soovida. Nii loome loomaarsti teaduskonna käsitlemise puhul, lk. 70. „Loomaarstil tuleb töötada oma kutse ülesannete täitmisel sagedasti äärmiselt ebasoodsates tingimustes, näiteks loomalautades, kus tuul iga palgi vahelt läbi puhub,“ jne. ja nii muidki seesuguseid labastiilsusi

Ja lõpuks isegi raamatu kõide osutub viletsaks, juba esmakordse lehitsemise järele hakkavad üksikud lehed välja kukkuma.

Kui kõiki neid eelesitatuid ja muidki käsiraamatu ebakohti võimaldub edaspidisel trükkimisel vähendada, siis võib kõnesolev esimene üliõpilase käsiraamatu katse, saada aluseks täiesti vastuvõetavale üliõpilase käsiraamatule.

J. Ots.

Hooaja õnnestunum lavastus «Vanemuises».

John Galsworthy «Katus», näidend 7 pildis. Lavastus: E. Türk. Dekoratsioonid: V. Haas.

„Kes võib öelda meie, millised oleme tõeliselt? See on küsimus, mille asetab endale südamehaige kirjanik Lennox; küsimus, millele ei mõtle ükski teine Pariisi kogunud inglased. Nad on seal ainult selleks, et „maista elu“. Noortele on tiivustajaks tarve rahuldada oma uudis- ja seiklushimu, vanadele on selleks — hea söök. Ainult vana hotelli kelner Gustave on avastanud, et inimese tundmaõppimiseks on tarvis „erilist olukorda.“ Et seesugune olukord võib paisata segi kõik meie veened teatud isiku ja isenda suhtes, kiskuda maha maski ning avastada tõelise inimese.

Too eriline olukord peab sisaldama endas midagi, mis ei mahu igapäeva raamidesse, mis kõrvaldab kõik tavalised huvid ja tarbed ning säilitab ehk loob ainult ühe, paratamatut. Säärase olukorrana esitab autor siinkohal tulekahju hotellis, mis asetab ohtu tegelaste-külaste elud. Nii kujutavadki näidendi 6 esimest pilti inimesi ja nende askeldusi tavalisest ning seitsmes peab kujutama endast erilist olukorda, mis peab avastama nende tõelise olemuse.

Tegevus rullub ühes Pariisi hotellis. Muheda huumori ning tagasihoidliku ironiaga esitab kirjanik hotellis külaste askeldusi. Tulemuseks on seeria pilte, milles ei tundu olevat esialgu kuigi pidevat ühendust, kuid mis lõpuks osutuvad ometi tarvilikuks ettevalmistuseks viimasele pildile. Näidend kannatab küll keskendava intriigi puudumise all, kuid selle vastu muutub panoraam alatasa, mis annab lavastajale võimaluse teha näidendi haaravaks ja huvitavaks.

Viimast pilti maha arvates võibki pidada lavastust kordalainuks. Mängu kohta ei või seda täiel määral öelda. J. Galsworthy rahulik-vaatlev elukäsitlus nõuab järjekindlat ning läbimõeldud mängu, ja selle vastu patustati

tublisti. L. Reiman ja ka E. Türk jõudsid kõige lähemale autori poolt loodud kujudele ning nende tõlgitsemisele. Teised ei suutnud jääda nõutavasse raamidesse, eriti jõulise mängu juures.

Näidendi pearõhk lasub viimasel pildil. On aga tarvis head lavalist efekti, et jätta muljet tõe poolest erilist olukorrast. Teiselt poolt võib pildi päästa hea mäng. Seekord aga oli puudus nii ühel kui teisel pool ja see rikkus muljet. Üksikute nõrkade sähvutuste asemel suitsuvines oleks mõjunud ehk paremini tugev tulekuma alt poolt. Ja J. Pöderi mängust lõpus olenen suurel määral lõppmulje; sinna maani ta mängis paris rahuldavalt, kuid viimases meeleheite stseenis kihrustas ja mängis end üle ning kaotas usutavuse. Kuid puudus pole üksi selles, tundub, et viimane pilt kohati on olnud ülejoa ka kirjanikule.

Näidendi katkendliku iseloomu tõttu puuduvad peategelased. Vana prantslasest kelneri, Gustave'i tegevus alukeksena on ühendatud kõigi episoodidega. R. Ratassepp selles osas andis sümpaatse ja usutava kuju käbedast ning elutargast vanast. Oma osa viis ta läbi ühtlaselt ja viimisteldult. Seda ei saa aga öelda õige noore mehe Fanningi kohta. J. Anillane mängis kohati rahuldavalt, kuid õieti mitte. Puudus järjekindlus ja süvenemine oma osasse. Liikuvus ja žestid jäävad tühjaks ning kõledaks, kui nad pole viimisteldud või kui kaldutakse liialdustesse.

Kirjaniku tütarde-paar kolmandas pildis oli parem oma elulisuses ning uudishimutsemises elu saladuste järgi. J. Suvorova andis ehtsa kuju vallast plikast, kelles mässab taltsutamata iha õppida tundma avastamatuid alasid, mis peavad küll olema „midagi vastikut“ tema

ema sõnade järgi, kuid mis siiski võlvad oma salapärasusega. Oma osas oli näitleja täiesti kodus. Temale sekundeeris vapralt analoogselt osas T. Kuk, uustulnuk.

Paremaid pilte oli ka neljas, kus N. Libene ja A. Vaino usutavalt andsid edasi vana abielupaari naiivsed sõnelemised ja askeldused. N. Libene oli järjekindlam, kuid mitte nii hea kui A. Vaino, kes pildi esimesel poolel hästi tabas kirjaniku poolt kujutatud taadi, kelle eit on pannud pastla alla. Hiljem, liikudes ta kaotas õige joone ning muutus liiga tavaliseks.

M. Türk viendas pildis ei tõlgitsetud küllalt usutavalt oma teksti ning ta mäng ja temperament ei olnud kooskõlas sõnadega. Väljendusis kippus esle asjatu paatos, mis oli üleiligne. H. Piller tema partnerina oli palju nõrgem, kuid mängu kestel ta paranes. Tavalihest nõrgem oli ka V. Kurg majori osas, kuid I. Kull inglase osas näitas hooysat mängu. Serblane viitlikunstnik oli kohmetanud saamatu. Surmahaige kirjanik, kes otsib iseennast, leidis hea kehastuse E. Türki poolt, kohati ainult tundus ta liiga jõulise ning tervena inimeseks, kes sureb mõne minuti pärast. Südamlik ja armas oli O. Teetsoff, haigetallitaja. J. Pöder esimestes pildides andis edasi kujukat virila ning väiklase iseloomu, mis aga südametunustuse piina tõttu muutub suuremeelseks ja ennastohverdavaks. Lõpus ta läks veidi hoolimatuks.

Üldmulje lavastusest on ometi rahuldav, kohati heagi. Piltide vaheldumine ja uudus ei lase mängu puudusi süveneda, uus olukord loob elevust ning plinevus ja huvi mängu suhtes üha kasvab.

G. Vahrberg.

Eesti Akadeemilise Rahvusliku Kirikuühingu asutamiskoosolek.

Koosolek peeti üliõpilasmajas, 23 sept. Päevakorras: 1. Koosoleku juhataja ja protokollia valimine. 2. Asjaajamisosa. 3. Läbirääkimisi sammude kohta võõraid mõjustisi levitavate keskkohade vastu. Koosoleku juhatajaks valitakse ksv! H. Raudsepp, protokollijaks ksv! E. Veidenbaum.

Üksmeelselt võetakse vastu ühingu asutamise deklaratsioon:

Kõrgelt hinnates kiriku tähtsust meie rahvuslikus ajaloos ja tahtes ka tulevikus arendada, süvendada ja levitada rahvuslikku mõtet eesti rahvakiriku kaudu, asutavad kokkutulnud akadeemilised kodanikud „Eesti Akadeemilise Rahvusliku Kirikuühingu.“ Ühingu eesmärgiks on akadeemilise nooruse koondamisega koguduste tegevusse aidata kaasa eesti kiriku elu tervendamiseks ja rahvuslike tegelaste ettevalmistamisega kirikutevusele kindlustada eesti kiriku tulevikku. Samas tahab „E. Ak. Rahv. Kirikuühing“

töötada vastu eesti kiriku mõjustamisele võõraste poolt, tulgu need mõjud läänest või idast. Eriliselt on ühingu eesmärgiks pidevalt silmas pidada võõraste mõjustuste levitamiseks asutatud keskkohi.

Järgne sõnavõtte koosolejailt, kes üksmeelselt tervitavad uut liikumist.

Vil! Kerem: seni on võidud öelda, et on meil veel jäänud üks ala, kus võib rahulikult töötada võõras võim — see on kiriku ala. Meie pastoraatides valitseb laialdaselt saksa keel ja meel ja seda levitatakse rahva sekka. Meie akadeemiline pere on seni hoidunud eemale kirikust. On soojalt tervitatav nähtus, et akadeemiline pere ka sellel alal tahab oma sõna kaasa rääkida.

Pikemaid vaielusi tekitab küsimus, kas asutatav ühingu tuleks registreerida ülikoolis või simeinisteriumis.

Lõpuks võetakse ühel häälel vastu ette-

panek registreerida asutatav ühingu akadeemilise ühinguna ülikooli juures

Edasi asutakse valima komisjoni, kes töötab välja uue ühingu põhikirja, komisjoni valitakse ühel häälel vil! Järve, vil! Kerem, ksv! Kanarik, ksv! Roger, ksv! Raudsepp, ksv! Tõnisson, ksv! Tikenberg, vil! Kimmel.

Sooviavalduse korras esitatakse üksmeelsel heakskiitmisel rida ettepanekuid, mis peavad juhiseks olema edaspidisel tegevusel.

Ksv! Tõnisson: Praegu meid rünnatakse idast ja läänest. Meie piiri lähedal on asutis, klooster, mis takistab eestluse levinemist seal, kus seda kõigeenam vaja. Sinna meil minnakse sõbralikult külla. Petseri klooster on meist kaugel, kuid otse meie külje all on asutatud mingisugune akadeemia. Ei tohi imestada, kui tulevikus meie ülikooli taibatakse saksa omana vaimses mõttes.

Meie esimene nõue: ei mingit ühendust E. V. Tartu Ülikooli üliõpilaste ja Lutheri-akadeemia vahel!

Vil! Kerem: Eesti ülikoolile tohi olla mingit sidet selle akadeemiaga. Need, kes astuvad sinna, ei ole enam meie pere liikmed — ei saa olla meil teist seisukohta.

Vil! Kimmel: asutatakse ühing peab panema pearõhu positiivsetele ülesannetele. Ei ole karta, et läheks eestisoost noori „saksa akadeemiasse“. Tuleks hakata revideerima ennast, alata positiivset tööd enese kultuurilise kindlustamise alal. Meie pastoraatides valitseb saksa keel ja meel. On rõõm, et juletakse korra ometi rääkida sellest pahest, mille üle seni kõigjal on vaigitud. Meie kirikupoliitika vajab selgeid seisukohti. On tarvilik, et need mõtted leiaksid kajastust laiemas ringkonnas peale usuteadlaste, kellel need küsimused on piiratud paratamatult leiva-küsimusega. Tahaks loota, et tänane algatus süvendaks teadvust, et meie kirikus valitsevale võõrale vaimule vastuhakkamine ei ole patt, ning et uus ühing kasvataks akadeemilises ringkonnas arusaamist sel-

lest, kuivõrt kõrge ülesanne on kirikul, kuita seisab oma ülesannete kõrgusel.

Ksv! R. Evert: meie toonitasime, et on vajalik pidada lahus Tartu Eesti Ülikooli Lutheri-akadeemiast. Kuidas on see mõeldav, kui meie õppejõude, kes on seni olnud meie õpetajad, on üle läinud uude akadeemiasse, jäädes samal ajal edasi meie ülikooli õppejõuks? Üliõpilased jäävad ootama Ülikooli Valitsuse seisukohta nende suhtes, et teha vahet nende kahe asutise vahel.

Vil! Kimmel: meie ülikoolis õpetatakse veel tänapäev vana saksa teoloogiat. Ei saa rahulikult jälgida seda. Meie jääme ootama selgeid seisukohti oma dekaanidelt ja juhtidelt. Kiriklikke positsioone ei anna võõras vaim nii kergesti käest. Tuleb ise sisemiselt kasvada, et võimalik oleks võita neid positsioone.

Ksv! Kanarik: Eesti Üliõpilaskond on seni usaldusega koos töötanud kõigi rahvustega. Täna selgus, veel akadeemia avamisel, et üksikrahvustesse kuuluvad üliõpilased aitasid kaasa meie ülikooli killustamisele. Täna meie ülikooli kiriku uksele saksa üliõpilased otsisid välja kirikuminejate seast neid, kel paruni verd näos, et kutsuda neid ära. Ei tohiks

olla mingit läbikäimist meil nende üliõpilastega. Meie üliõpilaskorraldusorganisatsioonid peaksid lõpetama igasuguse vahekorra nende organisatsioonidega, kes peavad võimalikuks võtta oma liikmeskonda uue akadeemia liikmeid ja sellega kaasa aitavad meie ülikooli killustamisele.

Ksv! Raudsepp: loodan, et tänane koosolek ei ole rohkearvuline ainult vaimustuse või opositsioonitunde pärast. Meil on nende mõtete teostamiseks teha palju tööd. Loodan, et kaasvõitlejad koju minnes lubavad oma jõudu ja kaasabi tulevaseks tööks. Kuna on siin inimesi pea kõigist organisatsioonidest, tahaks loota, et organisatsioonid tõsiselt kaalumisele võtavad neid küsimusi ja tervikuna meiega kaasa tulevad. Et midagi ära teha, on tarvis, et seisaks suur hulk meie seljataga, mis sunniks tähelepanu pöörama ka neid, kes midu ehk ei arvestaks meie soove ja nõudmisi.

Ühingu liikmeks ülesandmist otsustatakse toimetada organisatsioonide kaudu, kuna organiseerimatul jääb võimalus enast eraldi üles anda.

Koosolejad laulavad enne lahkumist võimsa ühislaulu „Eestimaa mu isamaa.“

Edustuse koosolekuid.

X Edustuse 5. koosolek.

6. X. 31. kl. 21.

Koos 20 ksv!!

Juhatab ksv! Tõnisson, protokollib ksv! Gerberon.

Päevakorras: 1. Protokoll. 2. Aruanded. 3. Üliõpilaskonna ajaloo väljaandmine. 4. Üliõpilaskonna algatus 24. II-ks 1932. 5. Läbirääkimised.

Ksv! Tõnisson avab Edustuse sügissemestrise istungjärgu, soovib edu eelseisvale tööle ja avaldab lootust, et Edustuse tegevus algavalgi istungjärjul suudab tabada kogu üliõpilaspere meelsust ja kujuneda kogu üliõpilaskonna tegevuse ajuks.

1.

Protokoll koosolekust 15. V 31. kinnitatakse.

2.

Toimkonnad ja juhatus annavad aru suvisest tegevusest.

Majandustoimkonna juhataja aruanne: Üliõpilasmaja ja kõõgi suvine tarvitamine oli õige piiratud, sellepärast aruannegi piiridub pisiasjadega. Üliõpilaskõõk oli suletud suvel ainult ühe kuu, meil võeti ette osaline remont. Remont on seekord tehtud majandustoimkonna algatusel ja toimkond loodab ülikoolilt vastutulekut arvete katmisel. Suvekuudel on kõõgi tarvitajaid võrdlemisi vähe olnud, kuid septembri-

kuul on arv endisest semestrist suurem — päevas keskmiselt 650 tarvitajat. Ruumide kiitsus annab end järjest teravamalt tunda.

Suvel on hoolitsetud tooresainete sisseostmise eest, et ära hoida talvel juhulistest hinnatõusudest tingitud raskusi. Teenijaskond on täiendatud rea uutega, personaali on vajadusest suurendatud.

Aruanne kinnitatakse.

Kehalise kasvatuse toimkonna juhataja aruanne: Töö piirdus spordivõistluste korraldamisega. On korraldatud katsevõistlusi. Osa on võetud SELL'i esivõistlusist Riias, kus eesti meeskond tuli teisele kohale. Tennisvõistlusist võitis osa ainult viis mängijat. Ette nähtud olid kergejõustiku esivõistlused 26. septembril, kuid nende pidamisest tuli loobuda vähese osavõtu pärast. Toimkonnal on kavatsus neid võistlusi tulevikus korraldada kevadel.

Aruanne kinnitatakse.

Välis-toimkonna juhataja aruanne: Läänud suvi tõi välis-toimkonnale rohkesti tööd, kuna oli ekskursioonirikas.

Osa on võetud neljast kongressist: SELL kongressist Kaunases, Soome-Ugri kultuurkongressist Helsingis, CIE kongressist Bukarestis ja ISS kongressist Ameerikas. Väliskülalisi on tulnud vastu võtta mitmel korral. Juuniku algupäevil külastas taani üliõpilaskoor. Ühenduses selle koori külaskäiguga on tekkinud ajakirjan-

duses järelokaja, milline on aga kogutud andmete põhjal osutunud täiesti põhjendamatuks. Kahel korral, enne ja pärast Soome-Ugri kongressi, peatusid Tartus ungarlased, keda tutvustati maa ja rahvaga. Inglise üliõpilaste ekskursiooni juhiks oli eesti üliõpilane. Välis-toimkonna poolt väljakuulutatud ekskursioonid jäid ära osavõtjate puudusel. Meie üliõpilasi võttis küll osa SELL-i Balcani ekskursioonist.

Üliõpilaskorraldus on teostunud sel suvel eriti hoogsalt. Soomlasi käis Eestis, eestilasi Soomes 25. Suvivahehetus oli sel suvel ka inglise üliõpilastega. Kohtade muretsemine inglastele teostus ilma raskusteta, pakkumisi oli soovimistest rohkem.

Aruanne kinnitatakse.

Juhatus suvises tegevuse kohta annab aru ksv! Tõnisson: Suvine tegevus on lasunud peamiselt kultuuri- ja teatritegevusele, vähem juhatusel. Nimetada oleks arhiivi korraldamist, milline viidi suve kestel lõpuni. Juhatus esines Riigivanema vastuvõtul ja Villem Reimanni mälestussamba avamisel, võttis osa Eesti nädalast üliõpilaste rongikäigu korraldamisega.

Teised juhatus suvises sammud ja kavatsused tulevad selle koosoleku päevakorras pikemalt kõne alla.

3.

Ksv! Tõnisson tutvustab Edustuse liikmeid üliõpilaskonna ajaloo kaupa, mis on kinnitatud asjatundjate

komisjonis ja juhatuses. On kavatsatud välja anda Tartu üliõpilaskonna ajalugu, rootsi ajast meie päevini, kusjuures on mõeldud sisse haarata ka Peterburi, Riia ja Moskva eesti üliõpilaste liikumisi.

Ksv! Marmor: ei ole põhjust käsitada saksa üliõpilaselu ja kõrvale jätta eesti üliõpilased väljaspool Tartut. Kõige põhjalikumaks käsitluseks puuduvad meil teostamise võimalused. Ei ole põhjust pikalt käsitleda balti junkrute elu ega seda esiplaanile tõsta. Jätuks, kui püüaksime anda ülevaadet eesti üliõpilaselust, mis meile ja tulevatele põlvetele ei ole kuigi selge. Praegu on selle põhjalikumaks käsitluseks võimalusi, kuna tegeledasid on veel elus. Teeb ettepaneku välja anda Eesti üliõpilaskonna ajalugu.

Ksv! Tõnisson: kui siduda ülikooli juubeliga ajaloo väljaandmist, siis on küll põhjust anda Tartu üliõpilaskonna ajalugu. Kuna Tartu üliõpilaselu ja selle areng on üks huvitavamaid ilmas, nihkuks selle ajalugu kogu maailma tähelepanu alla.

Ksv! Tasso: kunagi tuleb küll välja anda Eesti üliõpilaskonna ajalugu, kuid seda pole põhjust siduda ülikooli juubeliga. Tuleks seekord piirduda Tartu üliõpilaskonna ajalooga, kuid juhtida toimetuse tähelepanu sellele, et käsitlust väärikselt leiaksid ka eesti üliõpilaste liikumised väljaspool Tartut.

Ksv! Tikenberg pooldab Tartu üliõpilaskonna väljaandmist. Eesti üliõpilaskonna ajalugu oleks praegu veel liiga varajane, et omandada ajaloolist käsitlust. Ka ei kujutaks Eesti üliõpilaskonna ajalugu omaette orgaanilist tervikut.

Hääletamisel ksv! Marmor'i ettepaneku poolt 2, vastu 16, erap. 1. Juhatuse ettepaneku poolt 17, vastu 1, erap. 1. Seega läbi läinud juhatuse ettepanek. Ajaloo kirjastamiseks on ette nähtud Kr. 2000.

Juhatus esitab ettepaneku valida ajaloo toimetaja ja kolmeliikmeline ajaloolaste komisjon, kusjuures sisuliste küsimuste kohta lõppotsus jääks toimkonnale.

Toimetajaks valitakse ühel häälel dr. Vasar, toimkonna liikmeteks: prof. Treiberg, dr. Kruus ja prof. Uluts.

4.

Ksv! Tõnisson: juhatuse on kaalunud rahvustuse ja omakultuuri propagandade korraldamist. On kavatsusel korraldada ühenduses 24. veebruariga rahvuslik ja omakultuuri propaganda üle kogu maa üliõpilaste ja vilistilaste kaasabil. Selle ettevõtte otstarbeks on üliõpilaste tähelepanu koondamine omakultuuri küsimustele ja lähema kontakti loomine rahvaga.

Juhatus algatus kiidetakse põhimõtteliselt heaks ja Edustus kinnitab

lähema kava väljatöötamiseks komisjoni juhatuse poolt esitatud koosseisus: ksv! Tõnisson, Tikenberg ja Tasso.

4.

1. Ksv! Karro tõstab küsimuse asutatud eraakadeemia suhtes. Küsib, kas juhatuse on selle üle järele mõelnud, milline suhe peaks olema Tartu üliõpilaskonnale selle asutisega. Ksv! Tõnisson teatab, et juhatuse on selles asjas oma seisukoht. Küsimuse kaalumise ja otsustamise Edustuses tuleks järgmise koosoleku päevakorda.

Ksv! Tikenberg ei pea soovitatavaks, et võetaks eraakadeemia küsimus Edustuses koosoleku päevakorda, kuna see asutus ei vääri üldse kõnelusi Edustuses.

Ksv! Tõnisson teatab, et kodukorra alusel see küsimus, kuna ta on tõstetud tänaval koosolekul, peab võetama järgmise koosoleku päevakorda.

2. Ksv! Levitin esitab juhatusele küsimuse, mil põhjusel ei ole seni teostatud üliõpilaste haigekassa.

Ksv! Tõnisson: takistuseks on olnud seni vastavate määruste puudumine. Haigekassa põhikirja ei saadud koostada enne üliõpilaskonna põhikirja lõplikku kinnitamist. Eeltoodud on käimas.

Koosolek lõpeb k. 23⁵⁰.

Akadeemilisi teateid.

Hans Kruus — ajaloo doktor.

Kolmap. 7. skp. kaitses ülikooli aulas Hans Kruus oma doktori väitekirja teemal „Talurahva käärimine Lõuna-Eestis 19. sajandi 40 aastal“. Ametlikkude oponentidena esinesid prof. P. Treiberg ja prof. A. R. Cederberg.

Dr. Hans Kruus on sündinud 10. okt. 1891. a. Tartus puutõllise pojana, õppis 1907.—1911. a. Tartu õpetajate seminaris ja teotses selle järele kaks aastat õpetajana. 1914. a. andis keskkooli küpsuseksami ja astus Tartu ülikooli ajalugu õppima. Üliõpilasena toimetas ajakirja „Vaba Sõna“, avaldades selles rea artikleid. 1916. a. oli Kruus sunnitud õpinguid katkestama ja mobiliseeriti väeteenistusse. 1917. a. lõpetas Odessa sõjakooli ja teenis lipnikuna Krasnoj Seloos ning Peterburis. 1917. a. astus vastselt formeeritud 1. Eesti polku. Tõstas sõjaväelaste ülemkomitees, võttes ühtlasi osa Maanõukogu liikmena Vene Riiklikust Nõupidamisest 1919. a.

1917. a. valiti Kruus Asutavasse Kogusse, kus muuseas äratas eriti suurt tähelepanu tema ajalooline kõne Landeswehri sõja algupäevil. 1920. a. valiti ta 1. riigikogusse, kust aga peatselt lahkus ja poliitilisest tegev-

sest loobudes asus katkestatud õpinguid Tartu ülikoolis jätkama. 1923. a. lõpetas Kruus stuudiumi magistri astmega eesti ja põhjamaade ajaloo alal ja jäi samale alale teaduslikuna stipendiaadina ülikooli juurde edasi töötama, pidades ühtlasi õppeülesandefäitjana loenguid. Teadusliku töö kõrval on H. Kruus agaralt osa võtnud seltskondlikust tegevusest. H. Kruus teadlasena on avaldanud rea uurimisi eriraamatutena ja hulk kirjutisi ajalehis ja ajakirjades.

Dr. Hans Kruus kuulub Eesti Üliõpilaste Seltsi vilistilasperre.

Ernst Ein — õigusteaduse doktor.

Tartu ülikooli õigusteaduskonna õppejõud Ernst Ein jätkas teatavasti oma õpinguid Rooma ülikooli juures asuvas Rooma õiguse koolis. Seal sooritas ta nõutavad eksamid ja kaitses väitekirja, mis käesoleval aastal itaaliakeelsena ilmus trükist. Nüüd on Rooma ülikooli poolt välja antud atestaat, kus tunnustatakse, et Rooma õiguse kooli diplom tõendab selle omaniku täielikku teaduslikku ettevalmistust rooma õiguses ja sellega seoses olevates alades.

Ühtlasi tõendatakse nimetatud atestaadis, et Rooma õiguse kooli diplom eeldab õigusteaduse doktori tiitli

omamist, milte tõttu Ernst Einil on õigus kanda õigusteaduse doktori nime.

Riigistipendiaatidena

viibivad käesoleval semestril Tartu ülikooli juures stud phil. Arvo Lindholm (soomlane) ja dr. Lakó György (ungarlane).

Õiendus.

Üliõpilaslehe toimetusele, Siin Üliõpilaslehes nr. 8—1931 on hr. Ed. Poomi artiklis ebatäpsus, mida lahkelt õiendada palun. Nimelt on esimene eestikeelne majandusteaduslik seminar Tartu ülikoolis korraldatud minu poolt 1926. a. I-sel semestril, millest vastavate sissekirjutuste järgi ka hr. Ed. Poom on osa võtnud ning referaadiga esinenud.

Tartus, 2. X. 31.

Austavalt

Eldor Fählmann.

Täienduseks.

Eelmise nr-i ülikooli lõpet. nimesitkus tuleb teha järgnevaid täiendusi: majandust. osak. lõp. Hilda Saarts on Filiae Patriae liige ja Johannes Kangur Põhjala liige. Põllum. tead. lõp. Artur Tomiste on Concordia liige; Endel Vint on lõp. cum laude.

Maailmakirjanduse parimaid teoseid

Igal haritud isikul on tarvidust maailmakirjanduse järele ja seal leidub palju vaimurikastavat. Algkeeles on siis ainult lugemine mõeldav, kui keel ei tee raskusi; puudulikuma keeleoskuse juures on kasulikum lugeda häid tõlkeid. Eesti Kirjanduse Selts on aastate jooksul püüdnud pakkuda maailmakirjanduse meistertöid heas tõlkes Iga ettetuleva autori kohta leidub ka üksikasjalisem kirjandusajalooline ülevaade; need kõik kokku annavad palju teadmisi väljapaistvaist kirjanikest, nagu seda suudaks anda vaid suurem kirjandusajalugu. Ilmunud on Dante, Molière'i, Voltaire'i, Hugo, Balzaci, Flaubert'i, Zola, Baudelaire'i, Verhaeren'i, Maupassant'i, France'i, Daudet, Gide'i, Goethe, Schiller'i, G. Keller'i, Hauptmann'i, Shakespeare'i, Scott'i, Dickens'i, O. Wilde'i, Shaw, Galsworthy, Poe, Tagore'i, Ibsen'i, Strindberg'i, Jacobsen'i, Kivi, Aho, Leino, Kalda, Krasinski, Turgenjev'i, Andrejevi j. t. töid. Äsja ilmus XVIII sajandi meisterteos — Oliver Goldsmith'i „Wakefieldi kirikuõpetaja“, romaan (ilm. esmakordselt 1766. a.), 270 lk., hind 3 kr. Teos on huviga loetav ka siis, kui ei arvestata selle kirjandusajaloolist seisukohta ja tähendust, sest on palju omapäraseid tüüpe, olustikku ja on meisterlikult jutustatud. Lähemalt vt. EKS-i raamatute nimestikus, mis hinnata saadaval.

EESTI KIRJANDUSE SELTS.

Ülikooli lõpetasid.

Usuteaduskonnas: Aleksander Abel (Võru Üliõpilaskogu) ja Emil Paigaline.

Õigusteaduskonnas: Elisabeth Alexejev, Nassari Belousov (Vene Üliõp. Selts) — cum laude, Eugen Irs-Hirsch (Fr. Liivisus), Richard Jukk, Karl Kukk, Joh. Lipman, August Luberg, Jaan Melk, Bruno Pärli (EÜS), Harald Rooks, Aleksander Sulling, Elmar Tammist (Vironia) ja Johannes Viks (Raimla).

Majandusteaduse osakonnas: Bruno Drake, Boris Herman, Hilja Kurrikov (Filiae Patriae), Elfriede Leesment, Anne Melsas ja Valeria Mühlenthal.

Arstiteaduskonnas: Marta Jakobson-Sauga, Georg Kingisepp, Ludmilla Matvejev, Veera Miländer-Tšernikovski-Sokol, Aleksandra Nedoshiv, Rudolf Sark ja Jaan Subi.

Rohuteaduse osakonnas: Helene Garšnek — cum laude, Hilda Haarman — cum laude, Vilhelm Hagen, Heinz Jantra — cum laude, Adele Klemmer, Anna Pikkand — cum laude ja Otto Senter — cum laude.

Filosoofiateaduskonnas: Christoph Brevern — germaani filoloogia, Marta Herodes (Veljesto) — eesti keel, Leida Kleinman — germaani filoloogia, Margarethe Klement (Ilmatar) — inglise filoloogia, Marie Komarov — slaavi filol., Aurelie Lilbok (Ilmatar) — eesti keel, Käthe Lillimägi (Ilmatar) — eesti keel, Lygia Luur (Amicitia) — inglise filol., Thekla Lõo — germaani filol., Anna Madisson — slaavi filol., Vanda Mälson — ajalugu, Valter Poisman (Concordia) — eesti keel, Adele Posti — slaavi filol., Hella Rutoff (ENÜS) — eesti keel, Helmi Sardo (Veljesto) — eesti keel, Elisabeth Schönborg — eesti keel, Adele Sumberg (ENÜS) — ajalugu, Arved Taube — ajalugu ja Paul Viires — eesti ja üldine kirjandus.

Matemaatika-loodusteaduskonnas: Alma Arenberg — loodusteadus, cum laude, Marta Ellman — loodusteadus, Alma Hablitz (ENÜS) — loodusteadus, cum laude, Viktor Kangro (Fr. Estica) — keemia, Theodor Kirsipuu (Vironia) — keemia,

Armilda Rebane (ENÜS) — loodusteadus, cum laude ja Salme Vahkal (ENÜS) — loodustead., cum laude.

Loomaarstiteaduskonnas: Mihail Bakšt, Aleksander Berg ja Vladimir Kütt.

Ülikooli valitsus kinnitas.

stud. agr. Richard Tomson — taimehaiguste kabineti ja katsejaama noorema assistendi k. t., Boris Kaljo — metsakasvatuse kabineti noorema assistendi k. t., H. Sultson — ehitusõpetuse kabineti aj. abijouks, stud. agr. E. Roger — maaparanduse ja geodeesia kabineti vanema assistendi k. t. agr. J. Nõu asemele, kes omal soovil ametist lahkus ja stud. Joh. Pärn — põllumajapidamise kabineti assistendiks.

Etelä-Pohjalainen Osakunta stipendiaadina

õpib käesoleval semestril Helsingi ülikooli juures EÜS-i liige stud. jur. Heldur Tõnisson.

Teaduslik stipendiaat mag. E. Ilus on komandeeritud Pariisi, et uurida asjaõigust ja tsiviilprotsessi.

EKL-i stipendiaat.

EKL-i stipendiaadina õpib käesoleval poolaastal Tartu ülikoolis soomlane stud. phil. Paavo Kuusisto (Turu ülikoolist).

Mag. H. Kristal — õppejõud.

Ülikooli valitsus tegi mag. jur. H. Kristal'ile ülesandeks lugeda käesoleval semestril „Isikuvastastest süütegudest“ 2 t. nädalas ja korraldada koos prof. K. Saarmaniga praktilisi töid kriminaalõiguse alal 2 t. Mag. H. Kristal töötab viimastel aastatel ülikooli stipendiaadina Viinis ja Roomas.

Üliõpilaste ettevalmistamise küsimus edukale teaduslikule tööle

oli ülikooli nõukogus läinud kevadsemestril lõpul päevakorras. Nõukogus anti see küsimus ligemateks korraldusteks ja järelekaalumiseks ülikoolivalitsusele, kes nüüd on küsimuse kohta ettepaneku tegemiseks moodustanud komisjoni koosseisus: prof. H. B. Rahamägi, prof. P. Haliste ja prof. H. Riikojä.

Sport.

EÜS — Vironia 3:1.

Pühapäeval 4. okt. kohtasid mitmeaastase vaheaja järgi jalgpallis Eesti Üliõpilaste Selts ja korp! Vironia — andes tulemusena EÜS-i võidu 3:1, poolajaga 1:0 Vironia kasuks. Mõlemis organisatsioonis mängis kaasa rida häid jalgpallimehi, mis mängu üsna nauditavaks tegi. EÜS-i parimaks meheks oli v.-kaitsja ksv! Simtman, silmapaistvalt hästi mängisid ka v.-poolkaitsja ksv! Leinbok ja paremäär ksv! Teiman. Vironia paremaks oli väravavaht ksv! Kask ja ka keskajaja ksv! Koort. Selle võiduga sai EÜS omale Akad. Spordiklubi ja viilistlasringkondade poolt annetatud karika, mida kolm korda kaitssta tuleb.

ÜS. Raimla ja ÜS. Liivika

mängisid pühap. 4. okt. jalgpalli, tulemusega 2:1 ÜS. Raimla kasuks.

Viievõistlus E.Ü.S. Põhjala Tartu ja Tallinna koondise vahel.

4. okt. s. a. peeti Tartus traditsiooniline viievõistlus mainit. orgi ja selle suurima osak. vahel. Võistlus on peetud juba 1925-st aastast iga sügisssemestril, vaheldumisi Tartus ja Tallinnas. Kõnesoleval korral peeti võistlus Tartus, Kalevi väljal. Võistlus peeti vil!-kogu rändauhinna (pronkskuju) peale. Võistlusel saavutas Tartu selts neli esimest kohtakusjuures kolm esimest kohta (kaugushüpe, 200 ja 1500 m) võitis ksv! Lugus. Lõppkokkuvõttes võitis siiski vähese punktide ülekaaluga (300 p.) Tallinna osakond, kuna Tartu meeskonnast puudus haiguse tõttu seltsi parim viievõistleja ksv! Kangur.

Vehekohtunikuna toimus vil! dr. E. Treiberg, kes ka vil!-kogu rändauhinna üle andis.

Akad. Hõimuklubi peakoosolek
 peeti teisip. 6. okt. Üliõpilasmajas. Tegevuse aruandest selgus, et peale avalikkude ettekande-koosolekute korraldamise on Hõimuklubi pidanud meeles veel liivi lapsi jõululingituste näol ja 100 krooniga toetanud lutsi eesti algkooli asutamist. Summad selleks saadi korjandusest, mis korraldati läinud aastal enne jõulu. Peale selle on H-klubi püüdnud organiseerida kummassegi hõimumaase üht hõimuraamatukogu, Helsingisse eesti ja Tartu soome raamatukogu. Seks pöörduki suuremate kirjastuste poole ning seni on kõigi poolt lahkelt vastu tulnud raamatute annetamises. Ka Soome Üliõpilaskond on oma maa kirjastusilt (eriti Söderströmilt ja Otavalt) lahkesti raamatuid saanud Eestisse saatmiseks. Seni pole saadud eksemplaride arv veel kuigi suur, kuid kummaltki poolt kavatakse asja edasi korraldada eeloleval tegevusaastal. Tartus kavatakse saadud soome raamatud paigutada ülikooli raamatukogusse.

Peale mainitud tegevusalade H-klubi korraldas veel möödunud tegevusaastal oma liikmeile umb. 2-kuulised soome k. kursused, kus lektoriks olid mag. Aino Suits ja prof. J. Mägiste.

H-klubi uude juhatusse valiti: prof. J. Mägiste, dr. J. György, E. Jaska, L. Leeman, I. Tõnisson, J. Libe, L. Kuusler, V. Leesma, R. Sõber. Juhatus valiti üheksaliikmeline selleks, et tarvitud korral saaks juhatuses enesest komisjone moodustada. Luteks tegevusaladeks peale läinudaastaste nähti ette Eesti-Ingeri isurlaste rahvuslikule äratamisele kaasaaitamine ja lutsi eesti algkooli asutamise toetamine.

Hõimuklubi valis oma uueks auhõimuklubi Tartust lahkuva ungarilise prof. S. v. Csekey, kes olnud H-klubi esimeheks ja soojalt kaasa aidanud hõimutööle Eestis, eriti Ungari ja Eesti tutvustamisele ja lähendamisele. Prof. Csekeyle annetati koosolekul lilli.

Peakooosolekule järgnes ettekanne üliõp. A. Reismanilt: Muljeid Ungarist, valguspiltidega, mida täiendas prof. J. Mägiste. Mõlemad eelmainitud viibisid möödunud semestril pikemat aega Ungaris, A. Reisman koguni 7 kuud stipendiaadina Budapestis.

Üliõpilasorganisatsioonide aasta-päevi.

- 22. oktoobril — EÜS. Ühendus,
- 24. oktoobril — Korp! Lembela,
- 25. oktoobril — ÜS. Raimla,
- 27. oktoobril — Korp! Filiae Patriae.

Läti üliõpilaste organisatsioon «Metraïne»
 on muutunud uue kinnitatud põhikirja alusel korporatsiooniks.

Prantsuse teadlase võõrusloengud.

Ülikooli kutsel jõuab 16. skp. Tartusse Comité International des Sciences Historiques peasekretär, Sorbonne'i professor Michel Lhéritier, kes praegusel kõnederingreisel rajariikidesse on rahvusvahelise vaimse koostöö mõtte propageerimisel ja ajalooürijate ühisürituste korraldamistööde õhutamise otstarbel.

Prof. Lhéritier toimetab väljaannete seeriat „Les états contemporains“, milles peale muu on ilmunud eriteosed Läti ja Soome kohta. Eesti kohta on koostanud selle seeria jaoks käskkirja surnud prof. Louis Villecourt, kuid autori surma tõttu jäi see käskkirja viimistlemata. Käskkirja viimistlemise ja väljaandmise küsimus leiab loodetavasti prof. Lhéritier'i siinviibimisel selgitamist ja lahendamist.

EÜS-i stipendiaadiks — A. F. Luukko.

EÜS-i stipendiaadina viibib käesoleval semestril Tartu ülikoolis Etelä-Pohjalainen Osakunta liige stud. hist. Armas Franz Luukko.

Ülikooli valitsus kinnitas

loomaarstiteaduskonna haavakliiniku noorema assistendi k. t. Paul Alekan d teenistusse edasi, arst G. Kingisepp — farmakoloogia instituudi nooremaks assistendiks ja arst Th. Bra f m a n — naistekliiniku nooremaks assistendiks kaheks aastaks edasi, arst M. K a s k — hügieeni instituudi nooremaks assistendiks.

Mag. jur. kraadi

vääriliseks tunnistati L. V a h t e r, kes õigusteaduskonna cum laude lõpetas

nud, magistri eksamid õiendanud ja kirjaliku magistratöõ esitanud teemal „Osavõte Eesti kriminaalseadustiku järele (par. 51)“.

Prof. E. Roots

on kinnitatud haridusministri poolt loomaarstiteaduskonna dekaaniks kuni 1. märtsini 1934. a.

Pedagoogiline stipendium pikendati

üliõpilasile M. Meiusi, A. Soosaar, T. Kaljo.

ARK avakoosolek.

Eesti Akadeemiline Rahvuslik Kirikühing valis asutamiskoosolekul teatavasti komisjoni põhikirja koostamiseks. Selles komisjonis otsustati ühingu asutada laiemal alusel — võttes nimeks — Akadeemiline Rahvuslik Kultuurühing (lühendatult ARK), kusjuures ühingu juurde jääks osakonnaks kirikuseksioon.

ARK esimene koosolek peeti reedel, 9. okt. rohkearvulise osavõtuga üliõpilasmajas. Võeti vastu komisjoni poolt koostatud põhikirja ja tegevuskava ja kuulati ära ksv! I. Tõnissoni sisukat ja läbimõeldud ettekanne teemal „Radikaalne rahvuslus“.

Ühingu nõukogusse valiti ksv! I Joh. Hannibal, Paul Kanarik, Bertram Karro, Eduard Kurema, Helgi Köpp, Agnes Müür, Jaan Ots, Erich Promm, Valter Pärtelpoeg, Harald Raudsepp, Feliks Riikman, Elmar Roger, Eduard Siitsa, Valter Soo, Ilse Steinberg, Rudolf Sõber, Robert Tasso, Evald Tikenberg, Ilmar Tõnisson ja Erika Veidenbaum.

Kirikuseksiooni juhatusse valiti vil! A. Kerem ksv! I A. Kalve, P. Kanarik, H. Pärn ja U. Schilling

Kultuur-propaganda sektsiooni juhatusse valiti ksv! I J. Ots, V. Soo ja R. Sõber.

Toimetusele saadetud.

«Ylioppilaslehti» nr. 14 ja 15.

Sügisese „Ylioppilaslehti“ numbrid on pühendatud peamiselt rahvusluse ja hõimuküsimusele. Soome üliõpilaskond elab tervikuna kaasa soome ja rootsi keelsuse ja meelsuse vahelkordade lahendamise küsimusele. Korraldamisel on vastava sisuline uus aadress Eduskunnale, mille sisu põhjendab ja käsitleb pikemalt sügisese numbrilise esimene kirjutis „Uusi aadressi“. Mõlemast numbrist käib läbi kirjutis „Olemeko Suomessa?“, milles antakse ülevaatlük pilt Soome piirides asuvate kihelkondade algkooli oludest ja neis ringkonnas valitsevast rootsimeelsusest. On esitatud hulk faktilist materjali üliõpilaste poolt ettevõetud uurimuste põhjal: andmed osutavad äärmiselt rootsimeelsust ja sallimatust valitsevale soome rahvale. Nr. 14 sisaldab hu-

vitavaid kirjutisi suvise SELL-i ekskursiooni Egiptuse osast.

Akadeemilise Hõimuklubi 10 a. tegevusjuubeli puhul on pühendatud nr. 15-es artikleid hõimutööle. Kirjutises „Aka-teeminen Heimotyö“ aruteldakse pikemalt hõimutöö sihte ja suunitlust, kusjuures eriti rõhutatakse hõimlaste isiklikke kokupuuteid, sellega ühenduses kripsutakse alla stipendiumite ja suvivahetuse suurt tähtsust. Hõimuklubile on juubeli puhul pühendatud pikem kirjutis, mis käsitleb hõimuklubi ajalugu ja selle aktiivsemad tegelasi. Samas numbris leidub pikem kirjeldis Liivi maast ja rahvast, pealkirja all „Liivinrannasta, Liivin kansasta“. Lisatud on kujukaid pilte Liivist.

Nr. 15 sisaldab veel pilte ja kirjutise Häme Osakonna uuest majast ja selle saamisloost.

Ilmub 13 korda aastas. Tellimishind 3 kr. aastas, 1½ kr. semestris.

Vastutav toimetaja: Erika Veidenbaum. Tegevtoimetaja: Bertram Karro. Liikmed: Meeta Lugus, Jaan Ots. Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

Suure menu osaliseks on saanud:

HOMOCORD - uudisplaadid

Eesti kvartett
Homocord orkestri saatel:

Naisemehe elu.
Saaremaa.
Kadunud muinaslood.
Kaluri laps.
Kuku, sa kägu.

MAIMO MARET mustlas-
orkestri „Horvat“ saatel:

Mustlanna.
Vastlad.

Paul Mets Homocord orkestri saatel:
Kui on tudeng reisi peal —

Oo, vana burschi toredus — Üliõpilaslaul.
Eile kodus üksinda — Üliõpilaslaul.
Nüüd jooge, sõbrad — Üliõpilaslaul.
Joo, joo vennake joo.
Nüüd tule ja lepime jälle.
Siis, kui õrnalt kõlavad kellad — valss.
Ütle seda helides — valss.
Kord saabub kevade, mil Sind ei olegi — Slow-Fox.
Kõigist naisist õilsam oled Sina — Inglisvalss.

Ja palju teisi eesti- ja võõrkeelseid plaate suures valikus.

Kõige parema ja puhtama muusika saavutate HOMOCORD - grammofonidel.

Ainuesindaja: Kr. Saar & Ko

Tallinnas, Estonia p. 27, kõnetraat 2 (2) 26—69.

Osakonnad: Tartus, Raekoja t. 2, kõnetraat 6-94. Rakveres, Tallinna t. 13.

Üldine AJAKIRJANDUSE KONTOR

P. Johannson

Tartus, Rütli t. 11.

Asut. 1926. a.

Soovib suures valikus alati kõige
värskeimat

kodu- ja välismaa aja kirjandust.

TELLIMISTE ja KUULUTUSTE

vastuvõtmine kodu- ja välismaa aja-
lehtedele ja ajakirjadele.

Tellimiste täitmine täpne,
kiire ja korralik.

A. JOSSET

Asutatud 1895. a.

TARTUS, KÜÜNI TÄNAV 4

PIDU-, TÄNAVA
JA SELTSKONNA

JALANÕUD

tuntud headuses.

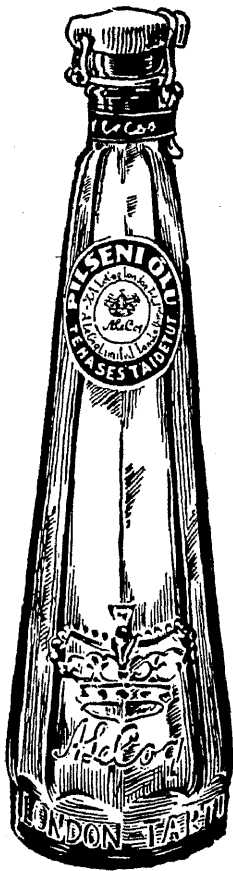
„Üliõpilaslehe“ toimetuse ja talituse

avatud teisip. ja laupäeval
kella 15—16.

Üliõpilasmaja III kord.

Saadaval 1914, 1915, 1916, 1920—1930
aastakälgud ja üksiknumbreid.

Vanemad aastakälgud 20% hinnaalandusega.

A.-s. A. LE COQ'i

London - Tartu

õllefabriku

õlu ja porter

ning keedetud mõdu, limonad, sooda, selters -
tuntud headuses.

Külastage

R. NAPP'I

TARTUS,
Küütri tn. 3

Eeskujulikku esimese järgu juuksetööstuseäri.

Daamide ja härrade jaoskond.

Võistlen:

töö headusega,
puhtusega ja
odavate hindadega.

HINNAD:

Juukselõik. daamidele ja härradele	35 snt.
Habemeajamine	15—20 „
Habemeajamise juures kaela puhastamine	5 „
Lokkimine daamidele	25—50 „
Manicure	75 „
Kulmude ja ripsmete värvimine	50 „

Äris töötavad ainult esimese järgu valitud parimad tööjõud. / Juuksed palutakse lasta lõigata äripäeviti, et ära hoida suurt tungi laupäeviti. / Kord külastanud, jääte meie tööga täiesti rahule ja soovitate ka teistele. / Jootraha ei võeta.

Kõige austusega: **Coiffeur R. NAPP**

Diplomeeritud juuksetööstuse meister.

Külastage.

Tartus, Küütri tän. 3. Ari avatud k. 8¹/₂—18¹/₂.
(RÜÜTli tn. nurgal)

Hind 25 senti.

